

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Caput VI. Quantum momenti sit in argumentis, ad Pontificiam supra Reges potestatem probandam desumptis ab exemplis, seu factis Summorum Pontificum, seu Oecumenicorum Conciliorum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

CAPUT VI.

Quantum momenti sit in argumentis, ad Pontificiam supra Reges potestatem probandam desumptis ad exemplis, seu factis Summorum Pontificum, seu Occidentiorum Conciliorum?

§. I.

In quo expenduntur argumenta, petita ex Theodosij Imperatoris excommunicatione, Gregorij Magni uno, alterove privilegio inferius referendo; nec non Gregorij II. excommunicatione adversus Leonem Isaurum, ac depositione Childerici Galliarum Regis.

ARGUMENTUM I.

Ex Theodosij & Leonis Isaurici excommunicationibus, ac praesinuato Gregorij Magni privilegio.

In primis notum est, referente etiam Theodorico lib. 5. hist. cap. 13. Theodosium Imperatorem propter eadem Thessalonica factam, a sancto Ambrosio Mediolanensi Episcopo prohibitum fuisse ingresso Ecclesiae, ac ea postmodum conditione restitutum, ut legem ferret, ne deinceps sententiae de eade, aut Bonorum proscriptio ante triginta dierum spatium executioni mandarentur. Unde Belarminus probare nititur, posse Principes Ecclesiasticos non solum in foro interno conscientiae, sed etiam in foro externo Ecclesiastico disponere de temporalibus, in ordine ad spiritualia: quemadmodum fecisse nescit Ambrosius, tum eadem ab Imperatore facta causam, tanquam ad suum tribunal pertinentem judicando, tum Imperatori mandando, ut legem de Civilibus ferret.

Deinde in privilegijs Abbati Monasterij Semmerdardensis a S. Gregorio Magno impertitis, subiunguntur haec verba, Pontificia erga Reges potestatis manifestum argumentum praeserentia: Si quis Regum, Antistitem, Iudicum, & quoruncunque secularium personarum, huius Apostolicae auctoritatis, & nostrae praeserentiae decreta violaverit, cuiuscunque dignitatis sit, honore suo privetur. Similis forma habetur in privilegio Xenodoichij Augustodunensis.

Inducitur porro ad intentum nostrum Gregorij II. exemplum, qui Leoni Isauri a se excommunicato prohibuit vestigalia solvi abtalis, & proinde ea parte Imperij multavit, imò, & si nonnullis credere velimus, universum ipsum Imperio deiecit.

Exceptio Elliesij.

Excipit hic Author r. Ubi temporalis res cum manifesto peccato est conjuncta, tunc illam ratione peccati esse notionis Ecclesiasticae, non ut absolute de ea disponat Ecclesia, sed ut moneat, hanc, vel illam actionem Dei lege non licere. De temporalibus igitur agi posse in foro Ecclesiae, sed spiritualiter, & in ordine ad spiritualia, quatenus adjunctam habent bonitatem, vel malitiam moralem. Ex hoc praeterea (si tamen Theodoritus in ea relatione non sit deceptus) quod S. Ambrosius

n. an.

mittuntur eis &c. In quo autem consistit peccati ratio, nisi in Moralitate deficiente a Regni Caesorum, seu finis supernaturalis ordine? At Christus non minus indefinitè dixit: Si peccaverit in te frater tuus (non proficiente fratre, na correctione) denunciatus eum Ecclesiae, quam si non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus. Qui per Christum constitutus procedendi modus respicit alterum a Christo institutum Ecclesiae tribunal, pertinens ad Forum externum, cui proinde subest omne fratris Christiani peccatum, sitamen respectu ejus fori valeat probari. In hoc igitur Foro Ecclesiae externo, quis in terris supremam habet auctoritatem, nisi Petri successor, cui omnes Christi oves sunt concredita, una cum Clavibus Regni caelorum & Triumphantis & Militantis? Quamnam verò est materia hujus Fori, nisi quam Christus definit hisce verbis ad Petrum prolatis: Quodcumque solveris, aut ligaveris super terram, erit solutum, seu ligatum in caelis? Hoc verò Quodcumque, utpote universalitatis vocabulum, num arctius exponi debet, quam illa indefinita voces: Quorum remisistis peccata, & si peccaverit in te frater tuus? Si ergo ex vi harum indefinitè positarum vocum, Foro Ecclesiae tum secreto poenitentiali, tum publico judiciario subitominis Moralitas a Regni caelorum ordine, seu Fine supernaturali devians, quid ni sub isto universalitatis vocabulo Quodcumque, solvens, dicendum sit, denotari omne Morale, qua habens ordinem ad Regnum Caelorum seu Militans, seu Triumphans? Quod si ergo illa Petro, ejusque successori concessa Fori Externi potestas extendi debeat super Quocumque, atque adeo super Regiminis quoque, politici exercitio, & applicatione subjectiva, qua Moralitatis in Regnum Caelorum ordinabilis formalitatem superinducente, quomodo fas est, dicere, talem in Regibus Moralitatem pro Foro Conscientiae, non verò in ordine ad Externum judicium Ecclesiae Forum, esse subjectam Apostolicæ auctoritati, protentiae super Quocumque, universalitatem designante, cum tamen respectu Fori interni subjectio peccatorum, non nisi sub vocula indefinitè designetur? Quia proinde sub illo Quocumque, super omnem Christi ovem, & omnimodam in Externo Foro probabilem, Moralitatis in Regnum Caelorum ordinabilis formalitatem protentio, continetur & Rex Christianus, & cuncta ejusdem quoad Regiae potestatis exercitium, & applicabilitatem subjectivam Moralitas, quomodo hæc non universaliter dicenda est, subest Summi Pontificis auctoritati, seu potestati solvendi? Ubi verò Regiae potestatis Ius, qua huic personæ sub Morali ad Regnum Caelorum ordinanda applicabilitate inexistent, contingeret, per illam Apostolicam auctoritatem ex caulis Moralibus Regnum Caelorum tam Militans, quam Triumphans respicientibus, Regisque depositionem efflagitantibus solvi quomodo intelligi potest, non esse tunc facta effectiva Regis exauctoratio? In aperto igitur est, ex praedictis fidei principijs demonstrari Summi Pontificis potestatem erga Reges Christianos, a Regni Caelorum, & Militantis & Triumphantis ordine perversè ac pertinaciter, cum publica etiam Ecclesiae pernicie, deficientes exauctorandos.

exp. pag. 229. n. 41. usque ad n. 42.

mandavit Imperatori, ut præinsinuatam ferret legem, unice probari, Episcopo & Presbytero esse potestatem, leges indicendi etiam Regibus sub penâ retentionis peccatorum, ut, quæ ad isthæc sananda duxerint esse necessaria, remedia adhibeant.

5. *Secundò.* Adversus præinsinuata Gregorij Magni privilegia, seu potius contra ipsam insertam, Regibus præjudicialam clausulam excipit Ellicsius, privilegium ejusmodi esse subreptitum, & ab aliquo recentiore, Gregorio affictum; velut invictissimè a Launoio demonstratum sit. Idem dicendum esse de privilegio Xenodochij Augustodunensis, ut potè quod tam varie habeatur, ut hinc intelligatur, esse suppositum, vel interpolatum. Et verò, si clausula illæ veris ac genuinis Gregorij Magni privilegijs contineretur, non alium habitura esse sensum, quam imprecatorium; uti Summis Pontificibus in more est, tales Divinæ etiam indignationis imprecationes suis decretis, seu privilegijs à se concessis erga eandem temeratores, in fine subjungere.

6. *Tertio.* Idem Ellicsius contra Leonis Hauri à Gregorio II. latam excommunicationem excipit, quòd recentiores Scriptores Greci in odium Romani Pontificis eam confinxerint: tum quia in epistolis Gregorij nullum in Leonem hujus judicij occurrit vestigium. Tum quia Carolus Magnus in epistola ad Constantinum & Irenem, dissidij inter Gregorios II. & III. ac Leonem faciens mentionem, non meminit, nisi admonitionis, ac precum, quas illi Pontifices interposuissent, sed frustra, ad Imperatorem illum à suis contra imagines conatibus avertendum. Tum quia Paulus Diaconus lib. 6. de gestis Longobardorum cap. 49. refert, Gregorium II. impedivisse, ne Itali alium sibi Imperatorem, illo rejecto, crearent, claro adeò argumento, eum Pontificem Hauri haud voluisse, vestigialia non solvi, partemque Imperij sic multatè. Tum quia Anastasius Bibliothecarius ad annum 658. fuse narrans, quæ in dissidio Gregorij II. & Leonis Hauri sunt gesta, nihil habet de excommunicatione Imperatoria, vestigialiumque, jussu Pontificis factà subtractione. Tum quia Gregorius III. postea Leonem Imperatorem agnovit, humanissimis ad eum datis litteris: neque Damascenus orat. de imag. rerum à Leone adversus imagines gestarum mentionem faciens, refert, eum aut Regno privatum fuisse, aut excommunicatum à Pontifice.

7. Quantumvis ergo Theophanes, Cedrenus, Zeno, Nicephorus, & cum istis recentiores Historiographi Latini scribant, Leonem Hauri à Gregorio II. fuisse excommunicatum, & exactione tributorum Italiæ privatum, ipsimet tamen Gregorio, Paulo Diacono, Anastasio, & alijs Scriptoribus, eum antiquioribus, & fide dignioribus, majorem esse fidem habendam. Procul igitur abesse, ut Gregorius II. quidquam tentaret in jura, aut vestigialia Hauri, sed & si quid tentasset, ejus factum non esse trahendum in exemplum, cum sit contra Evangelij legem, quæ jubet: *Quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ Dei sunt, Deo reddenda esse.*

Refutatio istarum exceptionum.

8. *Primò.* Pro accepto recipio, quod Ellicsius circa Theodosij Imperatoris ab Ecclesiæ ingressu interdictum profert: nempe de temporalibus posse quidem agi in foro Ecclesiæ, sed spiritualiter, & in ordine ad spiritualia, quatenus adjunctam habent bonitatem, vel malitiam *moralem*. Numquid verò potestas Regia, non in seipsa *formaliter*, sed *subjectivè* sumpta, quatenus hujus Regis, authoritate suâ in Ecclesiæ manifestam perniciem, ac sacra Religionis, fideique Orthodoxæ everisionem abutentis, personæ individuae inexistit, sicque ad actus publicos, *moralitate* in regnû calorum ordinabili, vel extra ordinem istum exorbitante, inevitabiliter affectos progreditur; sub tali publico præminentia Regalis abusu tam excedendo, jam est conjuncta cum malitia *moralis*? Quandoquidem proinde, ipso Ellicsio fatente, Ecclesiæ sanctæ foro subdantur etiam temporalia, quatenus ordinem præferunt ad spiritualia, adjunctamque habent malitiam *moralem*, publicæ præsertim Religionis infentam; numquid, ubi excellentiæ Regiæ jura temporalia, non equidem *ex se formaliter*, sed *ex subjecti*, cui inexistunt, nequitia, per insuperabilem hujus pertinaciam, sunt immobilis radix tam enormium scelerum, publicorumque Orthodoxæ Religionis damnorum; procederè licebit Ecclesiæ, ad mali ejusmodi radicem è subjecto illo tollendam, mediante Clavium Apostolicarum solutione, prævalere poterit ad quodcumque in terris *morale*, sive uti Ellicsius loquitur, malitiæ *moralis* insectum, *authoritative* solvendum?

9. Quo adeò principio per ipsummet Adversarium nostrum ratificato, haud difficulter pro *secundo*, refutatur præfacti Ellicsij *secunda* exceptio, prætendentis, clausulas in præadductis Gregorij Magni privilegijs insertas, esse solum imprecatorias, non verò *authoritative* decretorias exauthorationis Regum, si contra ea privilegia protervè agerent. Numquid enim ipsa ratio evincit; ut in ejusmodi clausulis prudenter discernamus id; quod à solius Dei imperio, ac providentiâ, potestateque dependet, & id, quod in ipso etiam Summo Pontifice, talem clausulam ponente, respicit *authoritatem* interminationis à se factæ, ipso etiam Jure exequendæ potestate præpollentè. Quandoquidem igitur maledictionis æternæ effectus non sint in potestate Pontificis, sed Dei solius; erga hos nequit nisi comminatoriam; sed comminatoriè imprecatoriæ clausulam; Papa suis Rescriptis, seu Decretis insertè. Secundus verò est de effectibus; super quibus prætenditur Oecumenica Ecclesiæ sanctæ Clavium *authoritas*, intra cujus spheram ex deserto Christi verbo, continetur *quodcumque* *Morale*; sicque adeò temporale etiam quæ, *moralis*, uti Ellicsius ait, seu bonitate, seu malitiâ affectum: in quo genere planum est; comprehendi Regiam quoque potestatem; non in se *formaliter* spectatam; sed quatenus in hoc subjecto reposita; est radix multimodæ malitiæ; ac perversitatis; in publicam etiam Ecclesiæ perniciem redundantis. In quantum igitur

aliqua Pontificia constitutio adversus hujus temeratores decernit Regalis dignitatis ab hoc subjecto abdicationem, minime dicenda est talis comminatio esse merè imprecatoria, sed cum reali effectu importat, Regiæ præminentia in tali subjecto privationem, vel ipso jure, & facto, vel mediante decisoria criminis sententiâ, incurrendam.

Conatur equidem Ellicius præductum
10. Monasterij Semmerdardensis privilegium à Gregorio I. amoliri, ex levibus tamen seu conjecturis, ac indicijs, vel argumentis ab autoritate *negativa* duntaxat efformatis, uti legenti patebit. Idemque facere nititur adversus privilegium Xenodochij Augustodunensis. Adversus cujusmodi Ellicianum conatum, sufficiat observare, tum quòd de isto privilegio constat ex lib. 2. *Gregorij Magni epistolâ*, quas vindicat Author *tract. de libert. Ecclesiæ Gallicanæ lib. 4. cap. 6.* prævalide ibidem confutans Ioannem Launoium, tres illas epistolas suppositas, aut saltem interpolatas ostendere conatum, tamen ab undecim ferè sæculis nemo eas in dubium revocavit, nec solum à Gregorio VII. allegata fuerit prima earum, sed omnes à pluribus, etiam Gallicanorum monumentorum collectoribus exscriptæ sint; velut eo loco *per totum cap.* ostendere pergit præcitatus Author, quò Lectorem, si fortassis scriptulo pulsaretur, remittere voluit.

ex pag. 997. 1.

11. Quare ad Ellicij præductum principium regrediendo, quo dixerat: *Posse in foro Ecclesiastico spiritualiter agi de temporalibus, quatenus ista nimirum adjunctam habent moralem malitiam; comperio essatum hoc minime dissonare à prædicti Gregorij Magni sententiâ in Psal. Pœnit. 4. asseverantis: Nullam sinere rationem, ut inter Reges habeatur, qui destruit potius, quam regat imperium. Quomodo enim fieri posset, ut Gregorius in hoc suo iudicio intentus esset ad aliam, quam ad moralitatis, à debito regiminis moderamine in tyrannidem perverisæ, rationem, sub quâ per sanctæ Ecclesiæ Claves, merito pronuntiari posset indignus Regiæ potestatis sublimitate, qui tot sceleribus in Imperij simul, ac Ecclesiæ perniciem redundantibus, obnoxius, per moralem malitiam suam in foro Ecclesiastico incidere iudicium?*

Hinc tertio regressionem faciendo ad Ellicij exceptiones, quas Gregorij II. adversus Leonem Isaurum lata excommunicationi, unâ & vestigialium in Italia spoliationi opposuit: unice repono, quòd ipsissima hæc oppositiones ac exceptiones jam antehac à præcitato Authore *tract. de lib. Ecclesiæ Gallic. lib. 4. cap. 12.* fuerint elisæ, tum quòd testibus alijs à me allatis, eas contra Isaurum censuras tam clarè affirmantibus, opponendi fuissent alij testes æquè clarè negantes, aut certè rationes validissimæ: dum tamen Ellicius non nisi testium de eadem recitentium, vel ad summum alia, non tamen contraria, loquentium autoritate, vel conjecturis ad dimittendam communem hominum sententiam, parum potentibus, causam suam toetor: uti præallegatus Author, rem hanc ubi supra exactius discutiendo, pluribus id ostendit, ibi n. 9. in hæc differens verba: Etiam si Launoius (seu Ellicius modò) testes adduceret expressè negantes, quas alij asserunt, Gregorij II. adversus Isaurum censuras, non obtineret, quod intenderet. Uti enim ex Iurisperitorum doctrinâ, jura cum juribus, sic testimonia cum testimoniis concilianda sunt, dum inter se pugnare videntur, nec insolubilis est contradictio. In hoc autem casu facilissima esset concordia: certum enim est, Gregorium II. omni pacificâ ratione Imperatorem illum ad sanam rationem revocare conatum fuisse: unde de illo tempore intelligendi essent Scriptores, qui negarent, Summum illum Pontificem Imperatori tributa negasse: qui autem affirmant prohi bitam illam solutionem, interpretandi sunt de ultimo tempore, quando scilicet constitit, nullam ipem esse, Imperatoris convertendi, prout haud obscure id insinuat Theophanes in *Chronologia* post Gregorij II. monita in Isaurum haudquaquam proficientia, subjungens; tunc Pontificem Italia tandem ac Romæ, tributa ad ipsum deferenda prohibuisse.

Et hinc tam parum prodest Ellicij intentioni, quòd Paulus Diaconus refert, impedivisse scilicet Gregorium II. ne Itali, rejecto Leone, alium sibi crearent Imperatorem, ut istud nostro potius deserviat intento, quatenus hinc reddatur conspicuum, non in Italis, sed in Summo Pontifice fuisse potestatem, illum Imperatorem privandi, imperio vel ex toto, uti postea docebitur factum à Zacharia Papa, vel ex parte, quoad vestigialium privationem; prout fecerat Gregorius II, cui proinde Ellicius (in eo duplicato Gregorij, Italos ab Imperatore alio creando coercentis, sed tamen per seipsum vestigialium spoliationem erga Isaurum decernentis, actu contrarietatem frustra etiam contingens) per summam calumniam imponit, ac si ex hoc reus esset violatæ sanctæ Evangelicæ legis, quâ Christus iussit: *Cæsari, quæ Cæsaris, & quæ Dei sunt, Deo reddenda esse.* Numquid enim autoritativam, quodcumque in terris solvendi potestatem Petro, ejusque successoris commissam exercendo, Christi Vicarius reddidit Deo, quæ Dei sunt, cui Divino Religionis debito cedere, oportet, quodcumque terrestre jus, quantumvis Regium? At ipsemet supra factus est, illam Ecclesiæ Clavium propriam solvendi potestatem, extendi etiam ad temporalia, quæ moralitate, extra debitum Dei cultum religiosum, exorbitante afficiuntur. Hoc autem, sub ipso Imperatorij juris adversus sacras imagines enormissimo abusu, in Leone multis salutaribus Gregorij II. hortamentis ad meliorem frugem reduci nolente, eatenus noscitur factum, ut propterea fuerit adversus ipsum lata excommunicationis censura, cum solutione Imperatorij quoque erga vestigialia Italica juris. Quæ proinde vestigialium ejusmodi privativa, per Christi Vicariam potestatem indicta solutio, tantæ fuerat efficacitæ, ut jus ejusmodi non amplius esset Cæsaris, sed per hujus autoritativam abdicationem fuerit Deo redditum, quòd Dei erat, sive quòd Divini honoris jus & ratio exigebat.

A R.

ARGUMENTVM II.

Responsio, ac retorsio harum Exceptionum refutatoria.

Desumptum ex Childerici Galliarum Regis depositione.

DE Zacharia Summo Pontifice insignium Authorum est relatio, quod rogatus a Primoribus Francorum, Regem Childericum deposuerit, & in ejus locum Pipinum Caroli Magni patrem, Regem creati jussit. Cujus causa fuisse dicitur, quod propter Childerici locordiam, & Religioni, & Regno in Gallia extrema ruina imminere videretur.

Exceptio Elliesij.

15. Excipit primò Elliesius cit. dissert. 7. cap. 3. §. 3. à pag. 513. liquere omnium Scriptorum testimonio, Merovingios, quorum ultimus fuit Childericus, amisisse omnem auctoritatem, ac nominatenus tantum Reges fuisse. Ad quod probandum, is Parisiensis Doctor inducit Eginhardum in vita Caroli Magni. Aimonium lib. 4. cap. 66. Abbatem Urspergensis in Chronico ad annum 753. Reginonem lib. 2. Chronicorum. Othonem Frisingensem lib. 5. Chronicis cap. 21. Abbatem Tudenicem ad annum 754.

16. Secundo. Scriptores ferme omnes uno consensu asserere, Zachariam tantum consultum esse à Gallis, uter, Childericus scilicet, vel Pipinus, habendus esset pro Rege, atque Pontificem illum consulenti potius, quam jubentis, aut deficientis in morem respondisse, inductis ad hoc probandum Eginhardo in Annalibus ad annum 749. Aimonio lib. 4. de gestis Francorum cap. 61. Biondo Flavio lib. 10. Decadis 1. & pluribus alijs, ab eodem Elliesio relatis, ex quibus prætendit, constare, Legatos à Gallis Romam fuisse missos, non ut à Pontifice peterent, auctoritate illius regnum Childerico abrogari, & Pipino tradi, sed ut à sacramento fidei absolvi, quod procul dubio petissent, si tunc hujusmodi potestatem habere Pontificem, fuisset persuasum.

17. Tertio. Neque Childericum esse solio dejectum, neque Pipinum in ejus loco fuisse electum à Pontifice Zacharia, sed ab universis Francis in Comitibus totius Regni; veluti constat ex Eginhardo in Annalibus ad annum 750. Biondo Flavio lib. 10. Decadis, Reginone lib. 2. Chronicis. Annalibus Francorum ad annum 750. pluribusque alijs ab Elliesio inductis historiographis.

18. Hinc quarto post tantam testium nubem, non posse in dubium revocari, quin Childericus non à Pontifice Romano, sed tantum ex ejus consilio, fuerit à Francis universis in Conventu publico denotatus, & ab ipsdem, secundum antiquum Galliarum morem proclamatus, & in solio collocatus Pipinus, sicque adeo, dum quidam dicunt, Zachariam deposuisse Childericum, hoc, advertente Ioanne de Parisiis cum Golla ordinarij, exponendum esse, quod Pontifex Status Franciarum, Childericum deponentibus, continerit.

Respon-

Dum, mi Elliesi, in prima exceptione contentis, Merovingios, atque horum potestatem Childericum, amisisse Regiam auctoritatem, ac nominatenus tantum Reges fuisse, num per hoc intendis, Childericum alia, quam publicæ auctoritatis, viâ fuisse solio regni spoliatum? At ipsemet hic fateris, jus hæreditarium ad Regnum superfuisse Childerico? Quomodo igitur hoc jure suo privari justè potuisset, nisi per publicam auctoritatem ipsius etiam Summi Pontificis? uti Eginhardus in vita Caroli Magni, à te (regiminis Regalis actum & jus, in verbis tuis prioribus confundere visis) perperam allegatus, apertissimè scribit: *Genus Merovingiorum, de qua Franci Reges sibi creare soliti erant, usque ad Childericum Regem, qui jussu Stephani Pontificis Romani depositus, ac deponus, atque in Monasterium detrusus est, durasse putatur. Pipinus autem per auctoritatem Romani Pontificis ex præfecto palatii Rex constitutus. Cui ad stipulantur Annales Francici ad annum 749. & 750. ubi dicitur: Hoc anno, secundum Romani Pontificis sanctionem, Francorum Regem appellatum, & unctum esse Pipinum, Childerico in Monasterium misso.*

Ex Gallis equidem recentioribus, inter loca vita Caroli Magni, & præinsinuata loca Annalium Francorum contradictionem, uti putat, ferè insuperabilem opponit advertarius, quod in vita Caroli Magni institutio Childerici, & institutio Pipini tribuatur Stephano Papæ, in Annalibus verò Zachariæ. Sed imaginaria hæc contradictio ex se ipsa evanescit, dum ex libelli de Majoribus Domus Regie non mutilè, sed integrè prolatis verbis liquet, rem à Zacharia sub finem Pontificatus sui inchoatam, à Stephano ejusdem successore perfectam, aut confirmatam fuisse.

Ex præadductis porrò Eginhardi integerrimi Authoris, nec non Annalium Francicorum verbis, pro secundo, manifestè constat, non de consilio duntaxat Romani Pontificis, sed hujus jussu, sive per hujus auctoritatem, fuisse Childericum dejectum, Pipinum verò eVectum ad Regale solium. Quemadmodum id Annales præfati ad annum 749. emphaticè describunt, asserendo equidem, *Burchardum VVirzburgensem Episcopum, & Idradum Presbyterum Capellanum missos esse ad Zachariam Papam, ut ipsum consulerent de causa Regum: attamen mox subiicit. Per hos Legatos prædictum Pontificem mandasse, quod melius esset, illum vocari Regem, apud quem summa potestatis consisteret, datæque auctoritate, jussisse, Pipinum Regem constitui. Quæ loquendi modum tenent in super Regino, Otho Frisingensis, Abbas Urspergensis locis ab ipso met Elliesio allatis, uti etiam Sigebertus in Chronico, Paulus Æmilius post Othonem Frisingensem, dicens in super, populum à jramento fidelitatis à Pontifice absolutum fuisse.*

Quæ tamen universa elucere nititur Elliesius: Cum idem, inquiens, scriptores responsionem Pontificis, Gallorumque petitionem ita referant, ut pateat, consilium solummodo à Gallis questum, & à Pontifice datum esse: reddi hinc consequens,

Bd z

sequens

Authoritas
GVI
186

sequens, quod, cum dicunt: Pipinum jussu & autoritate Pontificis factum esse Regem, nihil aliud sibi velint: quam eum Gallis fuisse authorem, ut id fieret: siquidem & consilium veniat per sepe nomine imperij, & quod ex alicujus consilio est factum, dicatur ex ejus autoritate factum. Sed quis videat, eam expositionem violentam, & perquam tortam esse? Quis ex illis luculentissimis verbis Authorum non inferat, Summum Pontificem illi consilio à se postulato adjunctisse autoritatem? Quid enim aliud sonant ea verba, quibus dicitur: *Iussu Stephani Romani Pontificis, depositus fuisse Childericus, datâque autoritate suâ jussisse, Pipinum Regem constitui, ac secundum Romani Pontificis sanctionem Pipinum Regem Francorum esse appellatum?* Quandoquidem proinde luculentissimum testimonium Eginhardi solum etiam sufficeret, quia eo tempore vixit, & quia rem narratam ignorare non potuit, eaque sinceritate scripsit, ut fides ei negari non debeat, idipsum nihilominus confirmant Aimonius in lib. 4. de gestis Francor. cap. 61. Regino Prumiensis Abbas in lib. 2. Chronic. Marianus Scotus in lib. 3. Chronic. Otto Frisingensis in lib. 5. hist. cap. 21. Abbas Urspergensis in Chronico. Sigbertus in Chronico ad annum 750. Paulus Amilius in lib. hist. Franc. Fredegarius Scholasticus in fine Chronici. Guillelmus Nangius in Chronographia manuscripta. Robertus Gagvinus in lib. 3. hist. Franc. Carolus Sigonius in lib. 3. de Regno Italico. Quâ proinde ratione tot testimonij, ex parte adversa, aliorum quorundam Scriptorum, vel etiam unius Anastasij, uti apud Launoium videre licet, silentium anteponitur?

ex pag. 87. v. 6. & 8.

24.

Ea igitur Eliesij miserima profectio cavillatio, quâ verba illa, *Mandatum, jussio, autoritas, sanctio*, & similia, quibus Scriptores utuntur, cum de Summi Pontificis ea in re partibus loquuntur, denotare tantum consilium, interpretatur, ex ipsorum locorum imperturbato mentis oculo, ac sine præpostero aff. Cui lectorum, contextu dissolvitur. Et verò, cum ipsimet etiam Adversarij negare minimè audent, de consilio, imò & consensu Pontificis depositum esse Childericum, ac subrogatum Regem Pipinû, num fas est dicere, consilium istud, seu consensum non fuisse autoritativum, nisi scilicet Christi vicariâ autoritate, de qua sæpius disteraimus, ac ulterior redibit sermo? Nisi enim Procures, & Status Francici eâ in re ad istam Christi vices in terris agentem autoritatem, in Romano Pontifice respexissent, ut quid ad eum, recursum propterea haberent, dum, ubi ad Reipublicæ suæ duntaxat Bonum essent intenti, ex se ipsis longè fuissent aptiores, ad consilium publico Regni sui Bono coaptatum, communibus suffragijs capiendum?

25.

Hinc pro tertio, intentioni nostræ nequidquam refragatur illa Eliesij exceptio, quâ præten dit, *Childericum è solio dejectum, ac Pipinum ejus loco ab universis Francis in Comitibus totius Regni subrogatum fuisse.* Inprimis enim, quomodo istud coherere posset cum prætenso illo principio, quo Regia potestas asseritur esse immediatè à Deo, nisi ab hac distingui assereretur Regalis dignitatis collatio, in tantum, ut illa sit quidem juris Divini, hæc verò subjaceat humanis quoque dispositionibus & ordinatio-

nibus? Si porrò Regiæ præminentie ad certum individuum suppositum applicatoria, ab hominum dispositione dependens ordinatio, spectetur ex fine politici duntaxat regiminis, ad quid Comitia Francica expectassent seu consilium, seu jussionem Romani Pontificis, nisi ex parte hujus esset autoritas protendi potens super ipsissimum illum Regiæ seu depositionis, seu evectiois actum politicum, non equidem quâ politicum, sed quâ supervestitum moralitate in regnum cælorum ordinabili, ut sic ipso etiam Eliesio fatente, subordinationem habente erga Apostolicam Romani Pontificis autoritatem.

In Statibus equidem politicis Regni Francici, ipsimet Eliesius reponit, vigere morem deponendi Regem ineptum, atque idoneum huic subrogandi potestatem, ex quo autem rationis fundamento istud subsistere valet, nisi per rationem publici Boni, exigentis Regem aptum politico regimini administrando? Num verò ista publici Boni in regimine etiam politico curandi obligatio, & sollicitudo in Statibus Regni Francici stare poterat absque moralitate in Regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili secundum ipsum etiam Eliesium, subjectâ fori quoque externi potestati Ecclesiasticâ? Numquid ergo ex hoc respectu, tum multo magis eâ ex ratione, quod Ecclesiæ quoque sanctæ necessitas exigere videretur Regem Franciæ, qui sacræ etiam Religionis curam gereret, Papa seu jussionem, seu sanctionem, seu mandatum, seu consilium illa de re facturus, intentus esse debuit in suam Apostolicam, de quocunque moraliter super terram solvendo autoritatem? Ex qua proinde est merito dicenda, facta fuisse Regiæ, qua moralitate ejusmodi veltitæ sublimitatis solutio, ejusdem intrâ hoc suppositum peremptoria, ac translativa in Pipinum.

S. II.

Quantum momenti sit in argumentis desumptis solis ex Imperij Occidentalis à Græcis ad Francos, indeq. ad Germanos translatione, nec non septem Electorum institutione factâ per autoritatem Pontificiam?

ARGUMENTUM I.

Ex translatione Imperij à Græcis ad Gallos.

Hoc argumentum ita proponitur à Bellarmino. *Septimum Pontificiæ supra Reges etiam exauthorandos, potestatis est exemplum Leonis III. qui Imperium transfudit à Græcis ad Germanos, propterea, quod Græci nullum auxilium laboranti Ecclesiæ Occidentali afferre possent. Imò, quod Imperatores Græci in hæresin prolapsi, eandem etiam pertinaciter tuendo, infesti essent sanctæ Ecclesiæ hostes. Cujus translationis æquitatem & iustitiam, ait Eliesius, solere insuper probari ex omnium Occidentis Regum, qui Carolum Magnum pro vero, & legitimo Imperatore agnoverunt, iudicio.*

Reg.

Exceptio Elliesij.

28. **E**Xcipit hic Author. Quanta sit hujus exempli ad propositum negotium inutilitas, atque inutilitas, statim dignosci, cum Pontifex Romanus nihil omnino juris, aut terrarum Carolo dederit, aut Imperatori Græco abstulerit: sed merum nomen Imperatoris, idque non solus ipse contulerit, sed simul cum populo Romano, cujus nomine, velut præcipuum ejus membrum, egit. Nam primò diu antea, quam Carolus Imperator nominaretur, Græcus à dominio Provinciarum Occidentis exciderat, & Carolus jure successionis, aut armorum, dominus erat Galliæ, Germaniæ, Pannoniæ, partis Hispaniæ, & maximæ partis Italiæ, ac præsertim Urbis Romæ, quæ sedes erat Imperij. Itaque nomine Imperatoris adeptus, ditiores non esse factum Carolum, nec quidquam Græco Imperatori abiatum esse: ac proinde, etiam si Leo solus Imperatorium nomen dedisset Carolo, non inde sequi, Romanum Pontificem aliquid in temporalia juris habuisse. Quantumvis proinde electio ista, seu potius tituli Imperatorij collatio, à nonnullis Scriptoribus Leoni, ut Civitatis Romanæ Principi tribuatur, ab alijs tamen referri acceptam ex beneficio Procerum, & populi; Annalibus Francorum ad annum 801. contestantibus: Leonem Papam capiti Caroli imposuisse coronam, & à sancto Romano populo acclamatum esse, Carolo Augusto, à Domino Coronato, & pacifico Imperatori vita & victoria. Iisdem verbis id narrat à Monacho Engolismensi in vita Caroli Magni. Aimonio lib. 5. cap. 31. Adone in Chronico ætate 6. Gofrido Viterbiensi in Chronico, & Otone Frisingensi.

29. Nec juvare, si cum Bellarmino opponatur: In præallegatis Francorum Annalibus in eo negotio non aliari fieri mentionem Romani populi, nisi acclamantis, & quidem non ante, sed post coronationem, à Pontifice Leone III. peractam. Nam contra hoc replicat Elliesius præstatus, notum esse, quòd olim Imperatores Romani per hujusmodi acclamationes à militibus & populo electi fuerint, cum prius à privatis fuissent propositi, & tamen eorum electio non ei, qui proposuerat, sed universis militibus, & populo fuisset attributa: imò acclamationes istas arguere non modò præsentem, sed etiam præcedentem populi consensum.

30. **S**ecundò. Pontificem coronam Imperatoriam imponendo Carolo, egisse vices omnium Romanorum, velut præcipuum Civitatis membrum, unde multos historicos ne Leonem quidem nominare, sed dicere, à Romanis tantum fuisse nominatum Carolum Imperatorem: ita facere Marianum Scotum lib. 3. Lambertum ad annum 801. Lupoldum Bambergensem lib. de jurib. Imperij. Asserere Blondum Flavium Decade 2. Leonem Pontificem coronasse Carolum Imperatorem scito, præcibusq; populi Romani. Similia habere Eneam Sylvium in epitome Blondi de ortu Imperij cap. 9. Philippum Bergonatem lib. 2 in supplemento. & plurimos alios ibi relatos. Ex quibus proinde constare, Carolum Imperatorem esse declaratum precibus, consentu, votis, scito, & acclamationibus populi Romani. Nec

esse, quòd Bellarminus opponat, aliquos ex præstatis Historicis, ac præter hos, Cedrenum, Zonaram, Paulum Diaconum, Eginhardum, dicentes, Carolum à Leone Imperatorem esse factum, aut declaratum, & ab eodem inunctum, atque coronatum: cum non repugnet, Leonem id, dici fecisse, quod non solus fecit, nec suam tantum auctoritate, sed vices agens populi Romani, & velut voluntatis ejus ac judicij executor, aut etiam velut Romanorum primus & præcipuus.

Tertio. Quod spectat ad coronationem & inunctionem, certum esse, illas esse meras ceremonias ad Imperij substantiam non pertinentes, quas in Galliâ erga Regem Christianissimum ab Episcopo Rhemenfi, in Angliâ verò erga hujus Regem ab Episcopo Cantuariensi perfici, neque tamen dici posse, ab istis Episcopis fieri, aut constitui Reges: quemadmodum Justinum quoque Imperatorem à Joannè Constantinopolitano jam coronatum, post sex nihilominus annos voluisse adhuc coronari ab Episcopo Romano. Quare coronationem non facere Imperatorem, nec dare jus ad Imperium, sed supponere eum, qui coronatur, jam esse Imperatorem, aut Regem, habereque aliunde jus ad Imperium. Itaque Carolum Magnum jure successionis & armorum, possedisse Occidentis Imperium, atque ab universo populo Romano accepisse nomen Imperatoris, à Leone verò coronationem & inunctionem.

Neque alicujus valoris esse iteratam Bellarmini oppositionem, quòd, licet Carolus Regnum Longobardorum armis obtinuerit, Romanos tamen nunquam bello vicerit, nec proinde eorum Rex fuerit, sicq; ad eò Regna Occidentis, non tamen Imperium sibi paraverit. Nam hoc ita elidere nititur Elliesius, Carolum nempe Romanos non bello sibi subjecisse, sed ab his ultrò fuisse agnitum supremum Dominum: quamvis enim isti suis legibus se regerent, supremam tamen potestatem fuisse penes Patricium & Imperatorem. Quod addit Bellarminus: Carolum sibi parasse Regna Occidentis, non autem Imperium, idem Elliesius refellit, reponendo, id verum esse, si Imperij nomine nudum Imperatoris nomen intelligatur, non autem, si eo nomine importetur dominium & potestas in terras Imperij. Adhuc, cum Imperium Occidentis jam diu vacaret, divilumque esset inter multos Regulos, haud dubium esse, quin Carolo debitus fuerit Imperij honos, cum omnes Regiones, quæ prius Imperium Occidentale component, sibi subjecisset, quem tamen nomen istud Imperatorium sibi non arrogasse, sed maluisse, istud habere à populo Romano, & à Pontifice, tanquam uno è præcipuis Romanæ Civitatis Proceribus.

Refutatio istarum exceptionum.

TOtum præsentis questionis punctum reducitur in hoc punctum; An tempore Caroli Magni declarati Imperatoris coronationem præcedente, penes Imperatores Græcos subsisterit aliquod jus erga Occidentis Imperium? Et cui fuerit potestas, hoc jus à Græcis assumere, sicq; transferre in

Carolus Franciæ Regem? In quo sui ipsius memorem volo Elliesium, quod supra circa Leonis Isauri excommunicationem, ex Paulo Diacono lib. 6. de gestis Longobardorum cap. 49. retulerit: Gregorium II. impedivisse, ne Itali alium sibi Imperatorem crearent, eo rejecto. Quod si verò ijs temporibus nihil juris in Græcis Imperatoribus super fuerat erga Occidentis Imperium, quodnam ex iuris ratione subesset obstaculum, ne Itali tunc alium sibi crearent Imperatorem, si ex sola etiam populi Romani acclamatione legitime substitisset collatio tituli Imperatorij? uti Elliesius contendit in prima præfenti exceptione sua, deinceps tamen sibi met contrarius, in sequenti tertia & quarta exceptione conatus est evincere, quod nomen, non jus Imperatorium fuerit Carolo impertitum à Romano populo.

34. Quod equidem, si verum obtineret, quomodo rursus fuisset locus argumentationi Elliesij, circa præactam Isauri excommunicationem, subinferentis, si Gregorius II. tentasset, hunc Imperatorem Græcum vefligalium ab Italis & Romanis debitorum jure spoliare, reum futurum fuisse violati Dominici præcepti de reddendo Cæsari, quod esset Cæsaris? Unde enim hoc jus superesse poterat Græcis, nisi ex jure Imperij? Hoc igitur in Græcis Imperatoribus non amplius tunc subsistente, quomodo ejusdem temerari reus proclamari potuisset ille sanctissimus Pontifex, quando Isaurum spoliasset vefligalibus, in qua nullum jus habuisset? Sic adeò, mi Elliesi, contradictiones, quibus te ipsum involvis, manifestam faciunt linguam tuam, aberrantem à veritatis semita. Sed hoc misso, dum ex ore & calamo tuo jam constat, proximè ante, quam Carolus Magnus potiretur titulo Imperatorij, hujus jus exuisse penes Græcos Imperatores, via jam panditur alteri præactæ nostratis disquisitionis membro, penes quem scilicet potestas fuerit, Jus Imperij Occidentalis à Græcis adimere, & transferre in Carolum Franciæ Regem? Cui quaesito responsum prius duxi discutendas Elliesij exceptiones.

35. Primò igitur huic Authori detrahenda est larva, sub qua in prima sua exceptione contendit, du ante, quam Carolus Imperator nominaretur, Græcum à dominio provinciarum Occidentis excidisse, & Carolum jure successionis, aut armorum dominum fuisse Galliarum, Germaniarum, &c. maximaque partis Italiae, ipsius etiam Romæ Sedis Imperij. Sed quæ in primis autoritate, quo insuper belli justij titulo, Caroli arma sunt illata in Italiam, nisi ex causa subigendi hostes Ecclesiæ? Quæ de causâ ab ipsomet Romano Pontifice in Italiam accersitus est Carolus, sicque adeò armorum istorum justitia fundabatur tum super autoritate Papæ, tum super hostilibus infestationibus, non Francico Regno, sed sanctæ Ecclesiæ illatis; uti notissimum est ex historijs, quas hic repetere, nimis longum foret. Quia verò vis armorum tunc minimè tangebatur Græcos Imperatores, sed Reges, seu Regulos Italiae, Regiam quampiam, minimè tamen supremam Imperatoriam potestatem in suis ditionibus exercentes, quo jam justitiæ titulo Imperatores Græci, qui nullam justitiam contra se belli causam præbuerant, jure suo Impe-

ratorij spoliari potuissent à Carolo? Hinc ergo Elliesij larva detegenda venit, sub qua nempè dominia jure vel successionis, vel armorum à Carolo Francorum Rege possessa, confundit cum Imperiali Occidentis jure, Græcis pro tunc minimè adempto; uti ostensum fuit.

At videamus, quid adminiculi sibi accersat Elliesius tum ex Annalibus Francicis ad annum 801. asseverantibus: Leonem Papam capitū Caroli imposuisse coronam, & à cuncto populo acclamatum esse: Carolo Augusto, à Domino coronato Magno, & pacifico Imperatori Romanorum vita & victoria. Tum ex paribus verbis Monachi Engolismensis in vita Caroli Magni. Aimonij lib. 5. cap. 31. Adonis in Chronico atate 6. Go-^{ex pag. 46. n. 98.}fridi Viterbiensis in Chronico, & Ottonis Frisingensis. Ipsa equidem Annalium Francicorum, & consequenter reliquorum Authorum ab Elliesio allegatorum, patiter loquentium verba, dum populi Romani acclamationem Caroli coronatione, utpote titulum Imperatorium vel supponente, vel conferente, posteriorem asserunt, ex evidentissimâ sui claritate nullatenus admittunt, ut illa populi Romani acclamatio dici queat importasse tituli Imperatorij collationem: quam ab ipsomet Leone Pontifice factam apertis verbis testantur tum Abbas Urspergensis in Chronico ad annum 796. dicens; hunc Papam fecisse Carolum Imperatorem: tum Lupoldus Bambergensis in præmio libri de juribus Imperij. asseverans: Translationem Imperij de Græcis Imperatoribus ad Reges Francorum, & ad Germanos, esse factam per sanctam Ecclesiam. Tum Spondanus Gallus non tantum reficiens, sed approbans, quæ Baronius de hac translatione scripserat (uti patet ex Appendice minusculis scriptâ) sic locutus: Non tantum Eginhardus, aut Anastasius de collata per Romanum Pontificem dignitate Carolo Magno, sunt testes, sed fatentur id ipsum Latini omnes, & Græci Authores. Nisi ergo in sensum sibi (uti visum est) haud coherentem, torqueantur Authorum ejusmodi verba, proflus dicendum est, juris Imperatorij à Græcis in Occidente abdicationem, & in Carolum Francorum Regem translationem, nisi autoritate Romani Pontificis.

Verum pro secundo videamus, quid energæ contineatur in Lupoldi Bambergensis (cujus tamen mentem jam supra manifestam feceramus) Mariani Scori, Blondi Flaccij, Aeneæ Sylvij, Philippi Bergomatis, & aliorum Authorum verbis asseverantium: Leonem Pontificem coronasse, seu declarasse, seu nominasse Carolum Imperatorem precibus, consensu, votis, scito & acclamationibus populi Romani? Ista namque verba consensûs, sciti, & voti æquivoca sunt, ut sonare possint vel subjectionis, vel superioritatis consensum, seu scitum & votum. Num verò in Romano populo pro illis temporibus fingere licet jus superioritatis, ad titulum Imperatorium autoritative decernendum & conferendum, quando adhuc extiterat in Græcis Imperatoribus, ut ipsi etiam Romani eapropter (uti superius ostensum fuit) illis pendere deberent annum vefligal, Imperatoriæ erga se superioritatis manifestè recognoscitivum? Ex altioris igitur præminentiore jure poterat unicè

factum esse, ut istud Græcorum Imperatorum jus supremum ipsis adimeretur, & in alium transferretur, indeque populus Romanus non iam superioritatis, sed debitæ erga Carolum à Leone Pontifice coronatum Imperatorem subjectionis, seu reverentialis approbationis, non verò collationis autoritativæ consensum, scitum, & votum acclamationibus suis contestaretur.

Audi, hæc super re, quid eapropter fuerit actitatum inter Basilium Macedonem, Orientis Imperatorem, & Ludovicum II. Caroli Magni Pronepotem. Nempe ille Orientis Imperator ad dictum Occidentis Imperatorem cederat litteras, quibus cum præfato Ludovico acriter conqueilus est: quod dignitatem, & nomen Imperatoris & Basilei usurparet; unum tantum Imperatorem esse, qui Orienti, & Occidenti imperet: rogavitq; hoc nomine deinceps abstinere, sibi, nec alijs debito. At Ludovicus Constantinopolim millo Legato Autprando cum litteris à Baronio ad annum 971. recitatis, inter alia scribebat in hunc modum: Et ipsi patrum nostri gloriosi Reges absque invidia Imperatorem nos vocitant, attendentes ad unctionem, & sacrationem, quæ per Summi Pontificis manus sumus ad hoc culmen erecti. Quid ni ergo Ludovicus jus belli, vel electionis, & collationis autoritativæ à populo, Senatuque Romano in se factæ prætendisset, si isti utali de jure fuissent eidem suffragati? At de his omnino tacet, solamque Pontificis Summi autoritatem prætexit.

Pergit proinde Ludovicus ita compellere Basilium: Prætereò mirari se dilecta tua fraternitas significat, quod non Francorum, sed Romanorum Imperator appellemur, sed scire te convenit, quia nisi Romanorum Imperator essemus, utique nec Francorum, à Romanis enim (non qua Collatoribus Imperatoris dignitatis, sed qua huic subiectis, uti ex antecedentibus patet, & adhuc constabit ex eorundem litterarum contextu) hoc nomen & dignitatem assumpsimus, quorum gentem & Urbem Divinitus gubernandam (en subjectionis clarum argumentum hic iuggestum) & matrem omnium Ecclesiarum Dei defendendam, atque sublimandam suscepimus, ex qua vel regnandi prius (operâ scilicet Zachariæ Pontificis à Childerico Regnum Francicum in Pipinum transferentis) & postmodum imperandi autoritatem (mediante adeo Summo sanctæ Ecclesiæ Pontifice) profapia nostra seminarium sumpsit. Nam Francorum Principes primò Reges, deinde verò Imperatores dicti sunt y auctoritate, qui à Romano Pontifice ad hoc oleo sancto perfusi sunt &c. præsertim cum tales sepe ad Imperium sunt asciti, qui nullâ Divinâ operatione per Pontificum ministerium propositi, solum à Senatu, & populo Imperatoris dignitate potiti sunt: Romani verò non sic, sed tantum à militibus sunt clamati, & in Imperio stabiliti, aut alio modo ad Imperij Romani secepta promoti sunt. Quid ni merito hic suscitamus, expendendo diversos Imperatoris dignitatis collationis modos eatenus discerni, ut, qui supremi hujus juris titulus accrevit Iturpi Caroli Magni, non reducat in populum Romanum, sed in Summum, duntaxat Ecclesiæ sanctæ Pontificem? Unde pergit Ludovicus in dicta sua epistola ita scribere: Porro, si ca-

lumniaris Romanum Pontificem, quod gesserit, calumniari poteris & Samuel, quod spreto Saule, quem ipse unxerat, Davidem Regem uningere non renuerit. Sed interim, si paginas revolvas Græcorum Annalium, & si, quæ à Vestris Pontificibus Romani perulerunt, perscruteris, profectò invenes, unde illos justè non valeas redarguere: unde merito apostatis desertis, adhaerentem genti adhaerenti Deo, & ipsius Regni fructum facienti. Ex quo adeo solidissimo ejus Occidentalis Imperatoris fundamento jam elucet summæ æquitatis ratio, per quam Leo Pontifex Imperium à Græcis ademptum, transtulerit in Caroli Magni personam, ac profapiam.

Quod adeo Pontificia supra Regum & Imperatorum jura, quæ moralitate in Regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili supervestita, protensæ autoritatis fundamentum à Ludovico Imperatore supra insinuatam, pro tertio videre licet accuratius deductum præced, 2. cap. §. 4. n. 8. & §. 5. n. 7. Cujus summa ad hoc reducitur principium, ut, quia jus Imperij Christiano homini appropriatum, ex sui ad regnum cælorum ordinabilitate computari debet inter illa Quæcunque super terram Moralia, ligandi & solvendi potestati Pontificia concedita, secundum quod publica Ecclesiæ, seu militantis cælorum Regni necessitas exigit; consequenter Leo III. ex sui pastoralis muneris autoritate, virgâque coercitivâ, Græcos Imperatores hæreticos, Ecclesiæ sanctæ, ejusque Orthodoxæ Religioni infensos, legitime spoliavit jure Occidentalis Imperij, atque hoc transtulerit in Carolum Magnum, ejusque profapiam, de quibus spes esset, faciendi fructus ejus regni cælorum, nempe militantis Ecclesiæ.

Neque jam locus esse potest tertiæ Elliesianæ exceptioni ex eo petita, quod Caroli Magni per Leonem III. facta coronatio fuerit nudâ quædam caremonia. Etenim cum ista caremonia, si fiat per Episcopum aliquem (cui non est jus conferendi seu Regalis, seu Imperatorij juris) præsupponat, hoc alio legitimo titulo jam collatum esse, semper redibit quæstio; Penes quem fuerit potestas autoritativa, Occidentis Imperium à Græcis adimendi, & in Carolum Magnum, ejusque profapiam transferendi? At ipsemet Elliesius in hac ultimâ exceptione suâ fatetur, supremam Urbis potestatem non penes populum eo tempore substituisse, sed penes Patritium & Imperatorem. Quia proinde Carolus Francorum Rex, juxta historiam in antecedentibus allatam, erat à Pontifice Romano denominatus Patritius, num ipsi Carolo ex tunc fas fuisset, se ipsum declarare Romanorum Imperatorem? At hoc Carolus sibi haudquaquam arrogabat; sed ipso Elliesio adhuc fatente, respectum debebat habere erga Imperatorem, penes quem existeret suprema Urbis potestas. Quis verò alius ante Caroli coronationem reputabatur Imperator, quam Græcus? Quomodo igitur Romano populo fas esse potuisset, ut Imperatorem Græcum exauthoraret, dum ne quidem penes Carolum subliterat pro tunc legitimus titulus ad illum jure belli exauthorandum? Nulla ergo superites apparet potestas politica, Imperatoriâ Græcorum dignitate superior; quæ hanc exautorare valeret, sed unica Apostolica

stolica in Romano Pontifice supererat auctoritas, quæ, uti *locis præinsinuat* probatum est, suâ super *Quocumque Morali solvendo & ligando*, potentia potestate, uti etiam per Ecclesiæ virgatum correctoriam, tum coercitivam tali *indefinita Cujusque Morali solvendi* auctoritati conjunctam, facere prævaluerit solutionem Imperatoriæ, intrâ Occidentem dignitatis, in Græcis peremptoriam, ex causis gravissimorum discriminum Ecclesiæ sanctæ ab ipsis imminendum, de quibus avertendis unica supererat spes ex Carolo Francorum Rege, aliâs de Ecclesia optimè merito, ejusque deinceps Regali profapia; uti eleganter insinuabant præallegatæ Ludovici Imperatoris erga Basilium Orientis Imperatorem litteræ, ipsomet etiam Elliesio, ubi *supra* fatente, ubi res etiam temporalis est conjuncta cum peccato, tunc ratione peccati, subesse Notioni Ecclesiasticæ, quam ipsi tamen nefas fuit, coarctare infra spheram à Christo constitutam super *Quocumque in terris, Morali*, pro meritis causæ vel *solvendo, vel ligando*.

ARGUMENTUM II.

Petitum ex septem Imperatoris Electorum institutione factâ per Romanum Pontificem.

42. **E**X Bellarmino sequens pro instituto præsentis inducitur argumentatio. Nempe octavum Pontificiæ supra Imperatoriâ dignitate potestatis exemplum est Gregorij V. qui sanctionem edidit de Imperatore per septem Germaniæ Principes eligendo. Quod ita esse, probatur per Blondum *Decade 1. lib. 3. Nauclerum Generat. 34. in vita Gregorij V.* alioque multos Historicos, Magdeburgensibus id etiam asserentibus. In hujus argumenti confirmationem adfertur Innocentij III. constitutio in *Cap. Venerabilem. De elect.* relata, ita se habens: *Verum illis Principibus & jus, & potestatem eligendi Regem, in Imperatorem postmodum promovendum, recognoscimus, ut debemus, ad quos de iure, & antiquâ consuetudine noscitur pervenire, præsertim cum ad eos jus & potestas hujusmodi ab Apostolica Sede pervenerit in persona magnifica Caroli, qui à Græcis transfudit Imperium in Germanos.* Adducitur in hunc quoque finem Clementina Romani Principes. *De jurejurando* edita in Concilio Viennensi sub his verbis: *Ecclesia Romana à Græcis Imperium transfudit in Germanos, & ab eadem ad certos eorum Principes sancitum est jus & potestas eligendi Regem, in Imperatorem postmodum promovendum.*

Exceptio Elliesij.

43. **E**Xcipit hic Author I. illum Canonem *Venerabilem*, non posse intelligi de Imperij Electoribus, eo saltem modo, quo Canonem illum exponit Jordanes in *Chronico* docens, à Carolo Magno de consensu & mandato Romani Pontificis præceptum esse: *Vt Imperium Romanorum apud electionem Canonicam Principum Germaniæ in perpetuum remaneret.* Etenim hanc

opinionem, si intelligatur de septem Electoribus, defendi non posse, cum constet, hos diu post Carolum Magnum fuisse institutos. Deinde etsi de Principibus Germanis omnibus id intelligatur, tam falsum esse, *eam potestatem eligendi Imperatorem, ipsis esse à Pontifice collatam*, quam falsum est, ejus solius auctoritate esse Imperium translatum ad Germanos. Ut enim jus electionis Imperatoris Sedes Apostolica in Germanos transulisset, prius debuisse illud habere. Inauditum verò esse, quod Romanus Pontifex solus ullum unquam Imperatorem elegerit. Nec verò quemquam movere debere iudicium Innocentij, utpote in sua causa loquentis. Quod si tamen quis nollet prorsus rejicere, posse explicari, quasi diceretur: jus istud à Romano Pontifice in Germanos esse translatum nomine totius Romanæ Civitatis, quæ istud jus habebat. Certum namque esse, quod ante Carolum non Germanorum Principum, sed Romanæ Civitatis fuerit, creare Imperatorem. Post Carolum verò Principes Francos & Germanos in electione præcipuas partes habuisse, hoc autem fieri non potuisse sine Romanæ Civitatis consensu, ejusque Episcopi, qui, cum primus Princeps illius esset, eam in illis negotijs repræsentasse.

Hinc, quando in Clementina Romani Principes. *De jurejurando*. inducitur Concilium Viennense asseruisse: *Quod Ecclesia Romana à Græcis Imperium transfulerit in Germanos, & ab eodem ab certis eorum Principes derivatum sit jus & potestas eligendi Regem, in Imperatorem postea promovendum*: debere hoc eatenus accipi, quatenus id Romanæ Ecclesiæ, non solius ad eam Pontificis consilio, auctoritate, & suffragio factum sit. Quod si verò illud Concilij Viennensis dictum curpiam videatur aliquid amplius asserere, respondendum fore, quod de professo decretum & determinatum est à Concilio, non autem illud, quod narratum dictis inseritur, cuiusmodi esse præadducta illius Clementinæ verba: præcipue cum ejus Concilij decreta à Pontifice Clemente V. sint concinnata, non ab ipso Generali Concilio emissa.

Secundò excipit Elliesius. Incertum esse, quando, quomodo, & à quo septem Electores in Imperio fuerint instituti. Esse namque Scriptores, ut Jordanes *præcitatum*, qui hanc Electorum institutionem tribuant Carolo Magno. Sed hanc opinionem ab omnibus haberi falsam, cum successores Caroli non à certis Germaniæ, sed ab omnibus Franciæ Principibus electi fuerint. Alios Historiographos ejus institutionis Authores asserere Principes Germaniæ: alios e contra, veluti Blondo, Nauclero, Platina eam tribuentibus Gregorio V. Alijs porro, nempe Aventino & Onuphrio eandem Gregorio X. adscribentibus, probandum etiam, septem Electores non ante fata Friderici fuisse institutos. Nonnullis insuper arbitrantibus, illam institutionem partim Gregorio V. partim Othoni III. partim Principibus Germaniæ tribuendam esse, quia cum hos omnes diverso modo ea institutio tangat, ab omnibus approbari debuisse.

Baronio

Baronio tandem primam septem Electorum institutionem attribuent Innocentio IV. unâ & Generali Lugdunenſi Concilio: quamquã in hoc alij recenſeantur ſeptem Electores, quã nunc ſint, & olim fuerint: hi enim ſunt *Moguntienſis, Trevirenſis, Coloniaenſis, Palatinus, Saxo, Brandeburgenſis, & Bohemus*: cùm econtra, qui à Concilio Lugdunenſi recenſentur, hi ſint: *Duces Aſtriae, Bavaria, Saxonia, & Brabantiae, ac Episcopi Coloniaenſis, Moguntinenſis, & Saltsburgenſis*. Ad cujus adeo incertitudinis tenebras diſpellendas, oportere, ut conſideretur, ad quos Imperatoris electio diverſimodè pertinerit. Ante translationem nam quæ Imperij hanc ſpectaſſe ad Senatam, populumquæ Romanam: quamvis plerumquæ exercitus elegerit Imperatores, qui tamen Senatûs, ac populi conſenſu retinebat Imperium. Verùm poſt Imperij translationem, Carolum Magnum (veluti à ſe probatum ſit) ab univerſo populo Romano, Authore Pontifice, electum eſſe Imperatorem. Cujus ſucceſſores Imperium jure hæreditatis, tum etiam ex prævia Principum, ac Procerum Imperij electione, ſibi vendicaſſe.

46. Ultimum è Caroli Magni ſanguine Imperatorem fuiſſe Ludovicum III. Arnulphi filium, qui prole carens, à Berengario Veronæ victus, vitam & Imperium amiſit. Hinc Imperium ruere cœpiſſe, dum Itali ac Romani pro Imperatoribus ac Regibus agnoſcebant victores: ex alia verò parte Franci, & Germani Principes Imperatorem agnoverant Conradum, à Carolinâ ſtirpe Germaniæ Regem, qui morti proximus, teſte Nauclero *generat. 31. anno 937.* perſuaſit Principibus, ut Henricum Thuringiæ, & Saxoniæ Ducem in Regem ei ſucceſſorem eligerent, qui tamen duo Imperatoris titulum non habuerunt. Poſthæc Othonem ab omni populo Francorum & Saxorum, eodem Nauclero atteſtante, electum, Italia recuperatâ, Imperatoris nomen ac dignitatem conſenſu populi Romani accepiſſe, & à Pontifice Romæ inunctum eſſe. Qui verò deinceps illis ſucceſſere, plerumquæ hæreditatis jure ab univerſis pariter Germaniæ Principibus electis dici: donec ad vitandam conſuſionem, ac diſiſionem, cæteri Principes ſeptem Electoribus ſua jura ceſſerunt: neque enim potuiſſet Pontifex illud eligendi jus authoritate ſua quibusdam Principibus adimere, quippe cùm jure naturali in Regno electivo electio pertineat ad univerſum populum, ſed ad vitandas turbas introductum ſit, ut præcipui Proceres ex conſenſu populi cæteros cives repræſentantes, Regem, aut Imperatorem eligant: neque verò dubium ſit, quin poſſint ſibi invicem jus ſuum cedere, & electionem paucis tantùm committere: at Pontificem Romanum id ſine eorum conſenſu facere poſſe, abſurdum proliſ videri.

47. Tertio proinde pergit Ellicſius. Videri ſibi veriſimile, quòd Otho III. cæterorum Imperij Procerum adhibito conſenſu, & fortè Gregorij V. authoritate adjectâ, numerum Electorum ſeptenarium conſtituerit: cùm enim Imperator liberis careret, & pericu-

lum eſſet, ne diſiſiones ob Electorum multitudinem orirentur, huic malo obviam ire volentem, remedio iſto uſum eſſe, ſperandò ab omnibus Principibus, id probatum iri: quamquã ex hiſtoria conſtet, id non ſtatim obtinuiſſe, Principibus ordinarijs Electoribus non omnino conſentientibus, & juri ſuo cedere nolentibus: nam quemadmodùm Henricus Othonis ſucceſſor non à ſeptem Electoribus, ſed à Principibus Germaniæ electus dicitur, ſic extant plura exempla poſteriorum Imperatorum eodem modo electorum. Ita conciliari invicem illos, qui dicunt, institutionem ſeptem Electorum ſub Othone III. factam, & qui dicunt, eam non ante Gregorium X. aut Innocentium IV. obtinuiſſe: iſtos enim loqui de ulu, illos de iſtituto. Quòd enim ſolus Imperator, aut Pontifex ſua authoritate abſque conſenſu cæterorum Principum id non fecerit, probari tum ex eo, quòd facere non potuerit, tum ex Scriptorum bene multorum teſtimonijs, ſpecialim Chronici veteris; cujus Authorem dicunt nonnulli Albertum Stadenſem *ad annum 1240. Auguſtini Triumpho lib. de poteſtate Ecclēſiæ q. 35. a. 2. Leopoldi de jure Imperij cap. 3. Naucleri generat. 34. anno 994.* ex quibus habetur, quæ fuerint Pontificis, Imperatoris & Principum hoc in negotio partes: dum nempe Imperator ſeptem Electores delegit ex conſilio Principum, cæteri autem Principes conſenſerunt, ac juri ſuo ceſſerunt: Pontifex verò conſtitutionem Imperatoriam ex conſenſu Principum factam probavit, & retulit, non (uti Bellarminus legit) tulit. Ad quam adeo Electorum institutionem ſuo modo concurſiſſe Gregorij V. tanquam unius Pontificis Romani conſenſum, utpote qui juxta gradum ſuum in conſentiendo in communem Imperatorem, intereſſe haberet, capropter, teſte Nauclero, decernens: *Ut electus Romanorum Rex tum demum Auguſtus, & Imperator haberetur; cùm à Romano Pontifice benedictione promiſſâ coronaretur.*

Refutatio iſtarum Exceptionum:

Primò itaque Innocentius III. in Canonè *Venerabilem. De electione.* ſuæ ſanctioſis ſequens ſtatuit fundamentum, quòd nempe *recognoscat, jus & poteſtatem eligendi Regem, in Imperatorem poſtea promovendum, competere Principibus, ad quos de jure & conſuetudine noſcitur pertinere, præſertim cùm ad eos jus & poteſtas hujusmodi ab Apoſtolica Sede pervenerit, quæ Romanum Imperium in perſonam Magnifici Caroli à Græcis tranſtulit in Germanos.* Ex quo adeo fundamento ſit conſequens, quòd mox ſubjungit Pontifex, quòd hinc utique & *recognoscere debeant, & utique recognoscat, ſicuti in præſentia ſua recognoverit (Germaniæ Principes) jus, & authoritatem examinandi perſonam electam in Regem, & promovendam ad Imperium, ſpectare ad ſe, ceu Papam, qui cum inungit, conſecrat, & coronat &c.* Ex quibus adeo verbis dilucidè conſtat, immeritò inde deduci opinionem illam, quæ ſeptem Electorum in Imperio institutionem reducit in tempora Caroli Magni, quamquã hujus institutionis in Romanum

Pontificem reducendæ, radix & fundamentum ex ea Canonica sanctione habeatur, quatenus æquitati prorsus consentaneum, ipsaque naturalis luminis evidentia conspicuum est, quod in eum, qui Romanum Imperium in personam Magnifici Caroli à Græcis transfudit ad Germanos, reduci merito debeat institutio ac designatio Principum, quibus jus & potestas sit, eligendi Regem, postea à Sede Apostolica promovendum in Imperatorem, quippe cum jus Occidentalis Imperij, extinctâ Carolinâ prolapsâ, cui ex hæreditaria successione erat annexum, non potuerit non regredi ad illum, qui hoc à Græcis adeptum, non ulterius, quam in masculinæ Carolinæ stirpis Reges unice collocaverat.

49. Et hinc facile eliduntur ex Elliesianæ exprobrationes, quibus opponit: *Ut jus electionis Imperatoris Sedes apostolica in Germanos Principes transfudisset, oportuisse, quod prius id habuisset. Constat namque ex precedentibus, ex eo tempore sanctæ Sedi quæsitum esse hoc jus, quando Græcis illud ademit, & quia non ultra Carolinam stirpem, id primitus fecit hæreditarium, hæc prolapsâ extinctâ, secundum ipsam rei evidentiam, necessario rediisse ad eandem sanctam Sedem, non Romanæ Civitatis, uti antecedenter fuit ostensum, nomine, sed Apostolicæ autoritatis jure, id Græcis adimentem, & transferentem in Caroli Magni prolapsam.*

50. Ne porro Elliesius præsumat, Innocentio IV. per summam impudentiam tacite objicere, ac si in causâ propriâ locutus, minus videretur fide dignus, audire lubeat Concilij quoque Viennensis constitutionem in Clementina unice, De jurejurando, relatam, cujus, operæpretium est, ad partis adversæ cavillationes evidentius reprimendas, integrum tenorem hæc proferre: *Romani, inquit, Principes Orthodoxæ fidei professores, sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cujus Caput Christus Redemptor noster, ac Romanum Pontificem, ejusdem Redemptoris Vicarium, servore fidei venerantes, eidem Romano Pontifici, à quo approbationem personæ ad Imperialis celsitudinis apicem assumendam, nec non unctionem, consecrationem, & Imperij coronam accipiunt, sua submittere capita, non reputabant indignum, seque illi, & eidem Ecclesiæ, quæ à Græcis Imperium transfudit ad Germanos, & à qua ad certos eorum Principes jus & potestas eligendi Regem, in Imperatorem postmodum promovendum pervenit, asstringere vinculo juramenti, prout tam mos observationis antiquæ temporibus novissimis renovata, quam forma juramenti hujusmodi sacris inserta Canonibus, manifestant. Adversus hanc igitur Concilij Generalis in Gallia celebrati sanctionem si repugnare contendas, mi Elliesi, quid nisi maledictionem illam in caput tuum acceris, quam Christus Matth. 18. protulit adversus illos, qui Ecclesiam in Concilio Generali representantem non audierint? Num verò fas tibi erit excipere, ac si Concilij illius decreta à Clemente V. concinnata, non sine emissâ à Generali Synodo? Quæ enim alia Concilij norma, nisi ut ejusdem sanctionum autoritas subsistere debeat ex Nomine Christi, adeoque Vicaria hujus potestate, Romano Pontifici inexistente, sicque ultimum hujus-*

modi sanctionibus ex Concilij simul & Pontificis consensu comprobatis robor impertiente, ac deinceps consuni autoritatis Oecumenicæ nomine promulgante? Quis verò prætexendo, in Concilio illud tantummodò vim habere, quod ex professo ibi decretum ac determinatum est, ab ista autoritativâ Concilij vi excludere ausus id, quod pro fundamento decreti Conciliaris adstruitur ex professo, quemadmodum res ita se habet in præadductâ Synodalis sanctionis conclusione, quod nempe innitatur ipsissimo illi fundamento, in vicus ibi discretè asseritur, Imperium à Græcis in Germanos translatum, sicque jus Imperatorem eligendi ad certos Germaniæ Principes derivatum fuisse ex Sedis Apostolicæ autoritate Oecumenicâ.

Hinc pro secundò non multum hæc immoror, quod alibi jam fusè præstiti in indagando tempore, quando, & à quonam Pontifice septem Electorum institutio facta sit? Dum enim substantia rei hujus adeò aperta est, quod reducenda sit in Sedis Apostolicæ autoritatem, quid interest nostri instituti, multis indagare velle ejus circumstantias particulares. Ad hujus itaque negotij expeditionem, sufficiat nobis, quod Elliesius haud obscure dicat, non nisi usque ad Imperij ad Græcos translationem, jus constituendi Imperatorem, fuisse vel penes populum, ac Senatum Romanum, vel ejus militarem exercitum. Ubi ergo dignitatis Imperatoris in Græciam translata collatio fuit adempta populo Romano, annuæ etiam vestigialis solutione suam erga Græcos Imperatores subjectionem antehac profteri compulsio, quomodò in hujus poterat esse potestate, ut eam, exclusis Græcis, ad se retraheret? Et quia neque Carolus Magnus Francorum Rex, jure belli multis quidem Italiæ Principatibus sibi comparatis, ullatenus dici potest, à Græcis vindicasse sibi Imperium, quis alius, nisi Romanus Pontifex, ex altiori Vicariatus Christi autoritate, valuit, Imperium Occidentis, Græcis hæreticis justè ademptum, transferre in Caroli Magni prolapsam, atque hæc expirante, in Germaniam, unâ cum jure eligendi hujus Principibus concessio?

Hoc non parum firmat ipsissimum illud, quod affirmat Elliesius, nempe extinctâ Carolinâ stirpe, fuisse Imperium, nec prius cepisse quemquam Germaniæ Principem, licet electum in Regem, potiri Imperatoris titulo, quam ubi Otho primus à Summo Pontifice in Imperatorem coronatus fuit. Causatur equidem Elliesius: *Cum jure naturali in Regno electivo potestas eligendi pertineat ad universum populum, ad turbas autem devitandas, in Germania sit introducendum, ut præcipui Proceres ex consensu populi, cæteros cives representantes, faciant Regis, aut Imperatoris coronationem.* Attamen ex hoc ipso Elliesij effato te offert mihi occasio, scilicet: *an igitur fati tandem compulsus fuerit, Regiæ ac Imperatoris dignitatis ad hanc seu prolapsam, seu individuum applicationem non esse juris Divini, sed humani, sicque moralitati in regnum cælorum ordinabili, seu deordinabili subjectam, subelle Oecumenicæ ad Quodcunque*

Morale in terris seu solvendum, seu ligandum Divinitus constituta potestati?

Quo iterum, iterumque jam præsupposito, videamus pro tertio, quantum momenti sit in tertio Ellielij exceptione, vim in hoc facientis; Quod neque solus Pontifex, neque solus Imperator absque concursu Principum, ac Statuum Imperij, potuisset jus eligendi Regem & Imperatorem de jure quasi naturali eisdem competens, certis dumtaxat Principibus appropriare? Optarem, ut Ellielius in Innocentij III. constitutione Venerabilem. 34. De electione, & Clementinâ in Concilio Generali editâ sanctione unicâ. De jurejurando, attentè observasset, quàm circumspiciat illi Pontifices, unâ cum præfatâ Oecumenicâ Synodo loquantur, jus eligendi Regem, non verò Imperatorem, attribuentes Germaniâ Principibus, subijciendo, ex tunc Regem sic electum, in Imperatorem postea promovendum, reservari iudicio ac examini Summi Pontificis. Quæ distinctio valde circumspicienda, ipsomet Ellielio fatente, post extinctam Caroli Magni profapiam, in praxi etiam fuit in tantum observata, ut duo intrâ Germaniam electi Reges haudquaquam potirentur titulo Imperatorio, quousque ad hunc à Sede Apostolica postmodum admissus, & coronatus fuerat Otho primus. Quare ea Ellielij argumentatio ex jure quasi naturali evincit quidem, penes Germanos potuisse subsistere jus eligendi Regem, dum tamen intentio semper erat, & esset, non alterum præficiendi, nisi qui promovendus postmodum esset in Imperatorem, quæ promotio ex præcatis Canonicis, & Conciliaribus sanctionibus stabat penes Romanum Pontificem, idcirco ex præcatis fundamentis jam planum redditur, si jus Regium in Germania discernatur à jure Imperatorio, omnimodam circa hoc ex tempore Imperij à Græcis adempti, & in Carolum Magnum translati, in ejusque tandem profapia extincti dispositionem, ita edijisse ad potestatem Pontificiam, ut consequenter jus etiam eligendi, non præcisè Regem Germanorum, sed quàm promovendum in Imperatorem, reincidentit ad Sedis Apostolicæ autoritatem.

Quibus taliter constitutis, non omnino improbo, quas Pontificis, Imperatoris, & Principum in negotio electionis, seu Regis, seu Imperatoris, functiones discernit Ellielius, dum Imperator quidem ex consilio Principum delegisse potuisset certos, Regis Germaniæ Electores, ubi tamen cæteri Principes suo ad Regem sibi, subditisque suis præficiendum juri cessissent, attramen, quia sub hac eligendi normâ non erat intentio, sistendi in constituendo Germaniæ, seu etiam Italiæ Rege, sed Imperatoriam dignitatem in natione suâ conservandi & propagandi, idcirco ea Imperatoria, & Imperij Principum constitutio ita fuerat confirmanda à Sede Apostolica, ut sub hac ipsâ confirmatione suâ, Romanus Pontifex super Rege, qua in Imperatorem Romanorum postea promovendo, debuerit specificè suam Apostolicam impertire autoritatem, eo ipso, quod per hanc Imperium à Græcis ademptum, & in Caroli Magni profapiam, non

ulterius translatum, sub specifico, Regem postea in Imperatorem promovendum, eligendi jure, non aliter potuerit esse propagatum, nisi ex indulto ejusdem Sedis Apostolicæ.

S. III.

Quantum momenti sit in argumentis, ad Papam supra Reges potestatem probandam, peti solitis ex Gregorij VII. in Concilio Romano adversus Henricum IV. Alexandri III. in Concilio Lateranensi adversus Fridericum I. nec non Innocentij IV. in Concilio Lugdunensi adversus Fridericum II. editis sententijs?

Deinceps cum Ellielio congregari inducendo exempla, quæ in via Facti negare non audeat, sed in via Juris contendit, absque legitimâ autoritate, seu causâ justâ esse facta, quantumvis unâ cum Pontifice, Concilia subinde etiam Oecumenica dignoscantur in eis intervenisse. Quæ ratio est, quod præteritam Ludovici Pij, & Lotharij exauthorationes, quarum priorem nonnulli dicunt factam à Concilio Compendiensi absque Romani Pontificis autoritate; de posteriori autem scribit Nithardus lib. 4. tom. 7. Concil. col. 1177. & 1788. nihil aliud acitatum esse in Concilio Aquilgranensi, nisi quod Episcopi fuerint in consilium adhibiti, num liceret sibi, partem Francici Regni à Lothario relictam regere? Censuerintque, id ab ipsis turâ conscientiam fieri posse. Quare rem hanc ab Ellielio à pag. 324. & seqq. fusiùs discussam, relinquo in suspensio.

ARGUMENTUM I.

Desumptum ab exemplo Henrici IV. Imperatoris à Gregorio VII. depositi.

De hac Gregorij VII. exauthoratione sic loquitur Author tract. de libert. Gallic. Eccles. lib. 4. cap. 5. Nempe in Concilio Romano III. sub Gregorio VII. Anno 1076. sententia depositionis contra Henricum IV. Germaniæ Regem pronuntiata fuit, atque ejus subditi à juramento fidelitatis absoluti, rursusque in Concilio Romano VII. Anno 1080. depositio & absolutio confirmatæ sunt.

Exceptio Ellielij.

Hic Author præc. pag. 536. suis contra hanc Imperatoris depositionem exceptionibus præmittit primò sequentem rei enarrationem historicam. Nempe inter Gregorium VII. & Henricum IV. dissidij causa ferebatur, quod is Episcopos & Abbates partim pretio, partim privatâ autoritate, quod investituram vocant, constitueret. Hâc de causâ initio Pontificatus Gregorius eum admonuit, ne deinceps largitione corruptus, Episcopatus, & beneficia conferret, alioquin se in delinquentes pœnis Ecclesiasticis ulurum. Sed discordia non eru-

pit ante annum 1076. quo Gregorius & Henricus sese mutuò damnationibus appetiverè. Imperator enim Legatione Pontificis (quam Ellicius superbam vocitat) exasperatus, Concilium Wormatiæ indixit, in quo Gregorius variorum flagitiorum accusatus, depositus est, missaque Romam Legatio cum contumeliosis litteris, quibus denunciabatur, ut se Episcopatu abdicaret.

58. Contra verò Gregorius habitâ Romæ Synodo, Episcopos hujus sententiæ auctores excommunicat, ipsique Henrico Regnum Teutonum & Italiæ abrogat, omnesque Christianos à vinculo juramenti absolvit. Hinc varia astitata, quousque Saxonibus bellum contra Henricum parantibus, Principes Germaniæ veriti, ne Regno spoliarentur, auctores Henrico fuerunt, ut cum Gregorio reconciliaretur, quod Canossæ intrâ Agrum Regienlem sita factum fuit, Henrico veniam petente, quam primum denegatam, ipsi tandem concessisse Pontificem, ait Ellicius mox subjiciens: Gregorium nihilominus, quia inclementiâ suâ irritatum Cæsaris animum cernebat, clam Rudolphum Ducem Saxonie ad Imperium capessendum sollicitasse: eumque à Saxonibus electum, Henrico movisse bellum. Hinc Gregorius in Concilio Romano anno 1080. latam in Henricum sententiam renovat, Imperiumque confirmat Rudolpho, qui tamen eodem anno prælio commisso, est occisus, inutiles penes suos relictiâ victoriâ. Interim novemdecim Episcopi Moguntie, ac postea triginta Brixie congregati, Gregorium deponunt, & Guibertum Ravennatensem Episcopum, dictum Clementem VI. in ejus locum eligunt, quem Imperator cum exercitu Romam veniens, expulso Gregorio, in Sede Episcopali collocavit, & ab eo coronam Imperatoriam accepit.

59. Exinde fœderati Principes Hermanno Lotharingo Regnum deferunt anno 1082. qui annis post septem extinctus est, dum triennio ante, scilicet anno 1085. mortuus fuerat Gregorius cui successit Victor III. vitâ sanctus anno 1088; in successorem à Cardinalibus delecto Othone Ostiensi, dicto Urbano II. qui sententiam in Henricum & Guibertum à Gregorio latam confirmavit, sed variè vexatus, Romæ mortuus est, eique anno 1099 successit Paschalis, adversus Guibertum bellum gerens, Guiberto paulò post anno 1100. è vivis abeunte: neque tamen ejus morte factionum studia rescissa sunt, Richardo, qui Guiberto favorat, ei sufficiente Albertum quendam Atellanum, atque post hunc Maginulpho apud Ravennam usurpante Pontificatus titulum. Nec minus Imperiû, quam Pontificatus prædæ tunc erat, dum adversus Henricum Pontifices excitaverunt ejus filium Conradum, & eo mortuo, filium alterum Henricum, à quo pater Imperio spoliatus, captus, & in custodiam conjectus est, profugus demum anno 1106. decedens. Cui enarrationi post aliorum quoque Imperatorum de Investituris varia proximè recenzienda acta, Ellicius subnectit sequentia, ea nimirum, quæ tum à Pontificibus, tum à Romanis Imperatoribus ejus

diffidij tempore sunt attentata, aitque, in exemplum trahi minimè posse, cum utrinque multa, præter jura, ac præter æquitatem omnem, crudeliter, & impiè fuerint gesta.

Secundò proinde pergit Ellicius ulteriorem de Investituris enarrationem ita retexere. Violentiam, inquit, Henrici IV. in Romanos Pontifices, non imitatus est modò, sed & superavit Henricus V. qui veniens in Italiam, à Paschali per vim extorsit jura Investiturarum, de quibus tantum erat certamen extortum, & ab eodem ritu solito Imperator inauguratus est. Sed quamprimum ille Italiâ discessit, hæc omnia irrita decrevit Paschalis in Concilio Lateranensi, anno 1112. Indeque in Concilio Viennensi, Investituram Episcopatum hæresim esse, declaratum est. Sed Gelasio II. Paschalis successor, Romam redijt Henricus, ut ab eo confirmationem eorum, quæ à Paschali II. sibi concessa fuerant, extorqueret: sed cum ille Romam aufugisset, Burdinum, Gregorium VIII. à nonnullis appellatum, Bracarensem Archiepiscopum, Antipapam constituit. Post discessum Henrici Gelasio Romam redijt: sed excommunicato Henrico, & Burdino, iterum exulare compulsi, paulò post obiit; cui successit Calixtus II. sub quo pax inter Pontificem & Imperatorem inita est, ac controversia de Investituris anno 1122. amice terminata in Conventu Wormatiensi, in quo Imperator Investituram per annulum & baculum remisit Canoniceque electionem, & liberam consecrationem permisit, sed ex alia parte Pontifex Imperatori concessit, ut electiones Episcoporum & Abbatum Regni Teutonici, coram ipso fierent absque simonia & violentia, electus autem Regalia per sceptrum acciperet.

Quò jam retrahere, vilius est operæ pretium, quas Ellicius deplorat ex illis Pontificem inter, ac Imperatorem controversijs obortas calamitates. Quot & quantæ, inquit, Deus bone! ex Investiturarum controversiâ, & temerariâ Gregorij VII. sententiâ fluxerunt in Imperio seditiones, cædes, rebelliones, bella, parricidia; in Ecclesia mutæ Episcoporum proseriptiones, Concilia sibi invicem opposita, spoliata templa, violatæ aræ, decessi Pontifices, alij in eorum locum successi: de Romano Episcopatu vi & armis deceratum, longo ac diu schismate Ecclesia vexata, uno verbo omnia sive in Imperio, sive in Ecclesia susque deque versa.

Hinc tertio pergit Ellicius in Gregorium VII. invehi. Quamquam varia, inquit, fuerint pro varijs affectibus Scriptorum de hoc dissidio judicia, nihilominus tamen omnes Gregorij de Imperatore deponendo conatum, novum & antehac inauditum fuisse, agnoverunt, & ex his non pauci crudelitatis & ambitionis arguunt Gregorium, ante Pontificatus adeptionem de tyrannica crudelitate jam notatum à Petro Damiano Epist. 10. lib. 1. Leone quoque Ostiensi lib. 3. cap. 24. vocante eum elatione turgidum, & cap. 48. accusante ipsum perfidiæ, quòd post reconciliatum sibi Henri-

Henricum Mathildæ consilij, quemdam miserit, ad coronam illi auferendam, & adversus Imperatorem ei fuerit rebellionem: ipsemet etiam Rudolpho, qui in locum Henrici successus fuerat, in acie vulnerato, paulò ante mortem fatente, se injustè ex jussione & mandato Pontificis rebellasse; veluti referat Hemoldus *Chronici Sclavonici lib. 1. cap. 24.* imò ipsemet Gregorio morti proximo, eorum, quæ contra Henricum IV. tentaverat, penitente; uti refert Sigebertus in *Chronico.* Unde concludit Ellicius. Quis ergo non videat, pluri fieri debere morientium Henrici adversariorum verba eo tempore prolata, quo verum eorum excutuntur peccata voces, cæcè auturque persona, atque rei veritas; quam quæ ipsi odijs, & ambicione impulsu, scripserunt, aut gesserunt?

63. Quarto proinde Ellicius Conciliorum, nempe Romani III. & VIII. sub Gregorio VII. Beneventani sub Victore III. Placentini, & Clavonontani sub Urbano II. iterumque Romani sub Paschali II. decreta elidere nititur, tum quòd majoris fieri non debeat istorum Conciliorum autoritas, quam ipsorum Pontificum, quorum autoritate convocata sunt, ipsique opponi posse Concilia ab Henrico convocata, quæ in Pontificem sententiam tulerunt; Wormatiense scilicet, Papiense, Moguntinum, Brixienle, & Moguntinum alterum, in quo Brixienlis Concilij sententia est confirmata.

Pari modo pro quinto Authoribus, qui Gregorij VII. factum approbaverunt, scilicet Mariano Scoto, Lamberto Schafnaburgensi, Anselmo Cantuariensi, & Luceno, Gebertardo Salisburgensi, Stephano Albertiadenli, Leoni Ostiensi, Othoni Frisingensi, Dodechino, & Abbati Urspergensis reponit Ellicius, hos perinde, ac Bellarminus Bennonem Cardinalem, aliosque Scriptores, uti suspectos, rejicit, posse plerisque ex illis, qui Gregorij partes lequebantur, merito repelli: quippe cum eo tempore omnes fere Scriptores vel Imperatoris, vel Pontificis partes acriter tutati sint, ut testis est Anonymus in *vita Henrici IV.* Et primò quidem Mariani Scoti autoritatem nullius esse momenti, cum favorit ipse rebellibus Saxonibus, & defectionem eorum probaverit. Pariter Lucensem Anselmum, Gregorij VII. Patronum fuisse, uti testantur Sigebertus, & Trithemius, nec adeò ejus autoritatem majoris esse momenti, quam Gregorij. Gebertardum quoque eodem munere sanctum esse, ac disputasse cum Victorone Moguntino Archiepiscopo: Lambertum quoque Schafnaburgensem, aliosque Scriptores ob Investituræ, & tentatæ in Gregorium, damnasse Imperatorem, at ejus exauthorationem non omninò approbare, sed historicè tantum referre. Multos verò Authores Henricum etiam post hæc exauthorationem appellare Imperatorem, inter quos Anonymum *hist. Franciæ* Scriptorem apud Duchesnum t. 4. observare, quòd excommunicatio, quæ totum Ecclesiæ statum turbasset, à Gregorio lata fuerit contra totius pene Concilij voluntatem. Albertum Aquen-

sem lib. 1. cap. 7. Guibertum Novigentinum lib. 3. cap. 2. Guilielmum Tyrium lib. 1. cap. 13. & lib. 9. cap. 8. Othonem Bambergensem *epist. ad Paschalem II. anno 1102.* Sugerium in *vita Ludovici VI.* & alios, factum Gregorij, velut novum & inauditum, reprehendere.

Nec pro sexto, ait Ellicius, juvare, si repnatur, nonnullos equidem existimasse, illam adversus Henricum Gregorij sententiam fuisse injustè latam à Pontifice, nullum tamen fuisse, qui dubitavit, potestatem esse Pontifici, Reges deponere, dum ipse etiam Henricus in epistola quadam, eo tempore, quo Gregorio maxime offensus erat, scripta, agnovit, in materia hæreseos id fieri posse. Etenim ex opposito stare quamplurimos Authores, qui non modò injustam, sed & illicitam existimaverint Henrici exauthorationem; veluti sunt Anonymus in *hist. seu apolog. vita Henrici.* imò ipsemet Gregorius in *epist. 21. lib. 8. & lib. 7. epist. 3.* Nec porò attenuandum esse, quæ Henricus, aut alij Imperatores rerum suarum necessitate locuti, dicere, premittere, aut facere potuerunt; cum omnes sciant, iniquum omninò esse, ex conditionibus per vim extortis, aliquid Juris assumere. Quòd verò additur, Henricum eo tempore, quo maxime erat Gregorio offensus, agnovisse, in *causa hæreseos Reges & Imperatores deponi posse:* id tantum dubitanter ab illò dictum esse, aliunde probando, id minimè fieri debere, & in Ecclesià factum non esse: quemadmodum patet ex *epistola post Synodum Brixiensem* scripta, ex qua videre sit, Henricum per concessionem tantum, ac secundum principia Gregorij & Romanorum, fateri, ob fidem deponi posse Reges, sed non dicere, à quo deponi possint: imò statim addere, à Deo deponendos esse, idque probare tum exemplo Juliani Apostata, quem Patrum traditio solè Deo judicandum reliquerit, tum Beati Petrij Regem honorificandum esse, asseverantis:

Refutatio istarum exceptionum.

Primò namque ex ipsamet Ellicij relatione historica manifestum redditur, Henricum IV. de Simonia, & immunitatis Ecclesiasticæ temeratione à Gregorio VII. ex correctionis Evangelicæ normæ à Christo institutæ primitus admonitum, si pergeret in Episcopatibus & beneficijs Simoniacè conferendis: Ecclesiasticarum insuper pœnarum comminationibus, exinde graviore etiam legationis Apostolicæ auctoritate fuisse absteritum, sed hinc exasperatum, Wormatiæ indixisse Concilium, in quò Gregorius variorum flagitiorum accusatus, fuerit depositus, missa etiam Romam legatione cum contumeliosis literis, quibus denuntiabatur, ut se Episcopato abdicaret. Quibus secundum ipsius etiam Ellicij confessionem, ita se habentibus, dum non Ecclesiastica duntaxat jura pertinaciter infringebantur, sed vicaria Christi potestas enormissimè violabatur, num fas erat Gregorio, non vibrare virgam coercitivam *Matth. 18.* Ecclesiæ sanctæ demandatam, sicque non excommunicationis duntaxat ferre sententiam. *sed gladium Impè-*

ratoris potestatis, quem Henricus adversus sanctam Ecclesiam strinxerat, ex ejus manu rapere, per illam super *Quodcumque in terris Morale*, atque adeo super gladium illum Imperatorium, tantæ nequitie *moralitate* in Ecclesiæ ac Religionis publicæ perniciem vergente contaminatum, protendi potentem, Petro, ejusque successori Romano Pontifici à Christo concessam auctoritatem; solvendo adeo, sicque perimendo in Henrico jus Imperatoris dignitatis? Quod ergo Henricus absque ullo jure, imò contra expressum jus *Divinum*, præsumperat in exauthorando Gregorio, hoc ille Summus Pontifex, summo Vicariæ Christi auctoritatis jure, in perfidum illum Imperatorem meritò retorfit cum Concilio Romano, ipsum non excommunicando duntaxat, sed etiam deponendo à Cæsareæ Majestatis sublimitate.

67. Sed quid vituperio dignum postea egisse, dicendus est Gregorius, quando Henrico supplicari non absque difficultate, veniam quidem concesserat, sed jus Cæsareæ Majestatis ipsi ademptum, necdum restituerat, animadvertens, ex sua non tam inclementia, quam iustà ad scelera enormitatem magis ostendendam, prius proficua retardatione, Henrici animum (uti Eliesius ait) esse exacerbatum, ut maturè sibi prospiceret, Rudolphum Ducem Saxonie sollicitavit ad capessendum Imperium; atque hunc à Saxonibus electum, in altero Romano Concilio confirmavit, renovatà in Henrico Summi Pontificatus tam iniquum aggressorem, Ecclesiæque adeo sanctæ publicum hostem sententiâ, dum præcipue illius fautores tum Moguntia, tum Buxiæ congregati Episcopi, Gregorij depositionem iteratò molientes, præsumperunt eidem opponere Antipapam Guibertum Ravennatem Episcopum, Victori etiam III. postea infestum, maximæque per Italiam hostilis fragis manifestum reum, meritoque adeo anno 1088. ab Urbano II. denuò condemnatum, eò quòd ex hoc Antipapa, ejusque postea successoribus Atellano, & Maginulpho continuatæ fuerint adversus Romanam Ecclesiam, ejusque legitimum Caput, atrocissimæ hostilitates? Quare iniquissima est, quam Eliesius facere nititur, cladum & calamitatum tum Imperio, tum Ecclesiæ ex Henrico IV. adversus Gregorium VII. machinationibus imminentium compensationem, prætexendo, utrinque præter jura, ac præter æquitatem omnem, plurima crudeliter, ac impiè gesta esse, cum tamen ex prædictis manifeste pateat, pro Gregorio stetit summum jus tam æquitatis, quam Vicariæ Christi auctoritatis: cum econtra in Henrico Ecclesiæ Romanæ, ejusque Pontificatus hoste publico, tam iustitiæ, quam potestatis, erga Summum Pontificem non nisi arrogatæ, ratio evidenter noleatur defecisse.

68. Hinc ergo pro secundo ijs, quæ Eliesius secunde exceptionis loco de investituris opposuit, ex pag. ad tertium Operis nostris articulum, undecimam 34. de Regalia disquisitionem, rejectis, unice restat examinanda calamitatum, cædum, seditionum, ac rebellionum Gregorij VII. in Henricum

IV. sententiæ, ab illo Authore imputatarum deploratio, quam hocce Theologico argumento retorquemus. Si namque sub formâ per Christum *Matth. 18.* sanctità, servato seu *Divini*, seu *naturalis*, seu super hisce fundati *Canonici Juris* debito ordine, Summus Pontifex procedat adversus Regem, seu Imperatorem. *Juris Divini* temerariem, eousque progressum, ut Ecclesiam audire contumaciter detrectet, indeque ex Christi jussu Communionis Christianæ jure deituitur, seu excommunicetur, sed necdum correctus, quinimò in sensum reprobum datus, sacre Religionis ac Ecclesiæ interitum, quantum in se est, perversâ suâ contumaciâ moliat, sicque adeo in eo statu positus, ut meritò perferat illam à Christo Apostolis *cit. cap. 18.* commissam, & super *Quodcumque in terris seu solvendo, seu ligando* protensam virgam coercitivam: num propterea, si Pastor Ecclesiæ Oecumenicus, in viillius Apostolicæ auctoritatis, & publicum sacre Religionis, seu Summi Pontificatus hostem liger censuris, & subditos solvat juramentorum, seu homagiorum vinculis, imò jus Regiæ potestatis tot sceleribus contaminatum, ab homine sibi subiecto adimat, numquid vel Christo, qui taliter procedendi mandatum fecit, vel ejus Vicario, qui potestate sibi Divinitus commissi officij uti compulsus, tali modo processit, imputanda erunt mala inde provenientia? Vel non potius, dum Pontifex stringit gladium ad malos extirpandos, communionemque fidelium, ne boni ab ipsis præcipitentur in ruina, privandos, eosque, ne potestatis temporalis gladio adversus sanctæ Ecclesiæ pacem, & Religionem publicam liberè abuti possint, exauthorandos, ipsissima hæc iustitiæ adversus Ecclesiæ sanctæ rebelles, publicæque Religionis perturbatores, demonstratio, ex se ipsa est tantum bonum, ut in respectu illius *quoad moralem imputationem*, haudquaquam prævalere possint mala *per accidens*, & non nisi ex pravorum Ecclesiæ rebellionum contumaciâ provenientia? Hæc igitur, mi Eliesi, expendas, & facile intelliges, quas Imperij, ac Ecclesiæ calamitates Gregorio VII. imputabas, in ejus Pontificæ Majestatis temeratores merito retorqueti.

Tertiò proinde conveniens esset, mi Eliesi, ut discerneres illud, quod Gregorius VII. egit ex Cathedræ Apostolicæ potestate, & ex propria affectionis voluntate, quemadmodum Evangelista in ipso etiam Caipha, cum esset anni illius Pontifex, actum ex hoc munere per Divinum quoque instinctum moderato promanantem, eatenus discevit ab illius contra Christum attentatâ nequitia, ut etiam prophetizasse dilatur ab Evangelista. Quando igitur *superius* oltenlum est, ex qua auctoritate, Clavium scilicet Regni Calorum, solvendique super *Quodcumque in terris Morale* protensâ potestate, iustitiæ ac Religionis publicæ rationibus exigentibus, sententiam tum excommunicationis, tum depositionis Gregorius VII. protulit adversus Henricum, cujus nefanda iterum scelera

scelera in epistola Ludovici Comitis contra VValtramum à Baronio ad annum 1090. relatâ insigniter descripta cernere licet. Ideo quantumvis verum esset, quod affingis Gregorio, tibi jure merito reponeretur illud S. Augustini adversus Donalistas effatum. Quid tibi fecit Cathedra Apostolica, ut hujus actus, de Conciliorum quoque legitimorum consilio & comprobatione adversus Henricum factos, everfos, contra verò Henrici pertinaciam & malitiam defensionem velis?

70. Verùm si non jam Cathedrâ Apostolicâ actus publici, sed ejusdem vita privata in Gregorio expendantur, hujus ab Adversarijs frustra impugnatam innocentiam, egregie tuetur Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 13. ad quem, utpote ne in apice quidem validè confutatum, remitto Lectorem. Cui suffragatur visio Divinitus facta à Leone Otienensi lib. 3. cap. 53. adducta, ex qua reddebatur manifestum, res à Gregorio gestas Divinitus etiam comprobatas fuisse; uti videre licet etiam ex Baronio ad annum 1084. Quantumvis proinde verum esset, quod ab Henrici fautoribus, uti Baronius ad annum 1080. asserere consuevit, ac si Rudolphum in vita sua exitu poenituisse, quod contra Henricum Regem intulerat: *Dexteram, quâ ipsi juraverat, dicendo: in seculo Dei iudicio abscissam se pati.* Quantumvis insuper verum esset, ipsum quoque Gregorium morti jam proximum poenituisse eorum, quæ non tam ex Cathedrâ Apostolicâ autoritate, quàm ex subreptione suæ private fortassis personæ aliquando obrepente, poterat ex conscientie teneritudine sibi visus fuisse minus rectè peregrisse: ex hisce tamen allegationibus plus non evincitur, nisi quod Gregorius Magnus antehæc scriperat: *Consentias sulicet timoratas, ubi culpa non est, sibi metueri: dum cateroqui præinsinuat Ludovicus Comes in suis ad VValtramum litteris Papam Gregorium, & Regem Rudolphum de odio erga Henricum, ac de pessimo hinc interitu damnatos, eatenus vindicat, ut in ipsis locus fuerit illi Psalmidico effato: Nonne, qui oderunt te Domine, oderam, & super inimicos tuos tabescebam? Persecuto odio oderam illos, & inimici facti sunt mihi: ac propterea illa de Gregorij & Rudolphi interitu exprobratio, ac de Henrico pro tunc superstite gloriatio, non plus faciendâ fuerit, ac si quis Neronem, quia Apostolis Petro & Paulo, aut Herodem, quia Iacobo Apostolo supervixerat, beatum propterea proclamaret.*

71. Sed mi Elliesi, pro quarto hinc te convenio, ut ipsemet ad mentem reducas, quod progressus fueris, dum etiam Concilia Romana III. & VIII. sub Gregorio VII. Beneventanum sub Victore III. Beneventanum, Placentinum & Claromontanum sub Urbano II. iterumque Romanum sub Palchali II. non alio prætextu contendis rejicere: nisi quod majoris eorum autoritas fieri non debeat, quàm ipsorum Pontificum, quorum autoritate convocata fuerunt? Oportet, ut sistas hæc, & consideres, si tali ratione liceat non Apostolicam duraxat tot Pontificum, sed ipsorum etiam Con-

ciliorum ab hisce convocatorum autoritatem elidere, nil jam tutum fore in Ecclesia, ac frustra à Clero Gallicano jam moveri quæstionem de Conciliorum non acephalorum, sed cum Capite Ecclesiæ coadunatorum supra Papam superioritate, si non tantum Capitibus hujus, sed totius etiam Concilij autoritatem tam leviter tractare, imò Concilia hujusmodi comparare liceat Conciliabulis ab Imperatore schismatico, proptereaque jussu exauthorato, coactis ad obrudendos, seu fovendos Antipapas?

72. Nec pro quinto æqua est tua quinta exceptio, quâ niteris, Authores integerrimos, quorum pro Gregorio assertiones à Bellarmino sunt deductæ, æquiparare cum Bennonis Cardinalis, aliorumque Henrici partes tuentium attestacionibus, quamdiu, quod hactenus non fecisti, nec solidè facere unquam poteris, legitimæ adversus hos exceptionis argumenta tam fortia, per dictum Bellarminum exposita, non efficaciter refutaveris. Quando causaris, omnes ferè Scriptores vel Imperatoris, vel Pontificis partes acriter eo tempore tutatos fuisse, ut vel hinc autoritatem Scriptorum pro Gregorio stantium infringas, oportuit, te causâ vel æquitatem, vel iniquitatem ex una alterave parte subsistentem, æquiori oculo expendisse, dum ex Gregorij parte autoritas Apostolica, ex parte autem Henrici contra Divinum, humanumque Jus prius jam arrogata in Summum Pontificem potestas: iterum ex hujus parte tam enormia facinora, & sacrilegia, etiam simoniam cum schismate, ne dicam, hæresi conjuncta: ex illius autem parte virga tantorum scelerum ex Christi præscripto coercitiva noscitur intervenisse,

73. Et hinc, quam sexto loco Elliesius extenuat propriam Henrici Imperatoris de Summi Pontificis ad Reges, ex causa saltem hæreseos, deponendos potestate confessionem, asseverare hanc oportet, ita Juri Divino per Christum constituto, consentaneam fuisse, ut consequenter frustraneæ sint, quæ consuevit adversus illam, exceptiones, quemadmodum ea etiam, quàm idem Elliesius præced. cap. 4. §. ult. opposuit novitatis objectionem, validè à nobis ibidem confutata cernitur.

ARGUMENTUM II.

Petitum ex Friderici I. & Friderici II. depositione.

74. A Uthor dicti tractatus de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ cit. lib. 4. cap. 5. argumentatur tum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III. quod anno 1168. Fridericum I. Imperatorem excommunicavit, ejusque subditos à fidelitatis juramento absolvit. Quæ legitimè præstita fuisse, agnovit Fridericus, quando quidem Pontifici se humiliter subjiciens, sententiam revocari exoraverit. Tum ex Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV. à quo sententia depositionis in Fridericum II. & absolutio subditorum à juramento fidelitatis decreta fuit.

Exceptio Elliesij.

75. **P**rimò equidem Author iste nihil reponit adversus ea, quæ de Friderico I. fuere adducta; attamen circa Othonem IV. à pag. 545. & postea circa Fridericum II. à pag. 545. talem facit relationem, ut præfatum Othonem contendat, nunquam fuisse legitimum Imperatorem, de Friderico autem II. asserat, ubi Investituras contumaciter sibi arrogasset, & Pontificem Honorium III. de his admonentem sprevisset, anathemate fuerit primùm percolus, posteaque contumaciâ crescente, privatus Regno & Imperio, univèrsis Imperij & Regnorum suorum subditis absolutis à juramento fidelitatis. Exinde præfatus Elliesius in Honorij successorem Gregorium IX. durius cum eodem Friderico agentem, graviter invehitur, atque istius ex autoritate Imperatoris partes manifestè suscipit. Sed quia ejus historica relatio apertè evanescit ex ijs, quæ Author Regalis Sacerdotij lib. 1. §. 7. n. 1. fufius exponit, ad eum ab Elliesio nullatenus confutatam, remitto Lectorem, ne præter necessitatem longior hic esse debeam, dum præcipuè causam Friderici Concilium Generale Lugdunense sub Innocentio IV. postmodum condemnavit, latâ in illum sententiâ tenoris miseris referendi, ex quo manifesta redditur iniqua ejus Imperatoris defensio.

76. Verùm pro secundo Elliesius à pag. 551. non veretur excipere, quòd sententiâ præinsinuata non à Concilio, sed ab Innocentio lata fuerit, Synodo eam neque examinante, neque confirmante; sit autem necessum, ut decretum aliquod Concilij autoritatem obtineat, Conciliariter id examinari, singulis Patrum rogatis ad dicendam sententiam, neq; verò quidquam horum circa illud negotium contigerit in Concilio Lugdunensi. Addit is Author, istud Concilium non immeritò negari fuisse Generale, cum non omnes Christianitatis Nationes ad id vocatæ fuerint: quinimò, licet Generale fuisset, dici posse, quòd in præfenti quæstione, utpote non tam Juris, quam Fæi, errare poterit, quippe cum in ea Synodo non de jure Pontificis, sed hoc præsupposito, quæsitum sit; utrum Fridericus ob crimina ibi allegata divus esset devovendus?

Refutatio istarum exceptionum.

77. **E**Xordiando à postrema exceptione, remitto Lectorem ad ea, quæ tum in præfentis articuli discussione antecedenter dixeramus, tum fufius circa secundum de Concilij, & tertium de infallibilitate Papæ, ex cathedra Apostolica definentis, fufius disseremus de isthoc quæstionis puncto, quomodo in ijs, quæ Fæi sunt, ubi cum fidei principijs sub prudentiali non naturalis duntaxat, sed supernaturalis ordinis lumine, per Spiritûs sancti assistentiam, ab ipsomet Christo repromissam, conferuntur, sit in Papa & Concilio infallibilitas præfate decisionis, ab omni materiali fallitatis concrectione depuratæ per directionem Spiritûs sancti, de quo Christus Joannis 16. dixit

Apostolis, fore, ut doceret omnem, adeoque præfaticam etiam, ex Fæto aliquocum Divini luminis principijs per prudentiam infusam conferendo, subsistentem veritatem.

78. Quo jam præsupposito, dum ex fundamentis articulo secundo deducendis, etiam patebit, Oecumenici Concilij character fuisse in præadducta Lugdunensi Synodo, sufficere pro primo; præfaticam ejusdem Concilij sententiam, relata in Cap. Ad Apostolicæ. De sent. & re judic. in 6. proferre in medium, ad ostendendum, tum quòd ista decisio verè fuerit non solius Innocentij, sed Concilij: tum quòd præinsinuata Authoris Regalis Sacerdotij, non verò Elliesij relatio historica, nitatur veritate, summæque justitiæ, ac æquitatis ratio efflagitavit eam Decretalem, Friderici condemnatoriam, quæ ita se habet: Cum dura guerrarum commotio nonnullas professionis Christianæ provincias diutius afflisset, nos ad Fridericum precipuum Principem secularem, dissensionis, & tribulationis auctorem, à felicitis recordationis Gregorio Papa IX. Prædecessore nostro pro suis excessibus anathematis vinculo innodatum, speciales Nuntios, & magnæ autoritatis viros duximus destinandos &c. Nos itaque super præmissis, & quàm pluribus alijs ejus nefandis excessibus cum Fratribus nostris, & sancto Concilio deliberatione præhabita diligenti (quomodo autem isthæc cum sacro Concilio deliberatio substitisset, si, ut Elliesius gratis præten dit, singulorum etiam Patrum suffragia non fuissent postulatæ?) Cum Iesu Christi vices, licet immeriti, teneamus in terris, (En Oecumenici Concilij characterem ex vicario Christi nomine subsistentem) nobisque in Beati Petri personâ dictum sit. Quodcunque ligaveris super terram, ligatum erit & in cælis. Memoratum Principem, qui se Imperio & Regnis, omnique honore & dignitate reddidit indignum, omni honore & dignitate privatum à Domino ostendimus, & denuntiamus: & nihilominus sententiando privamus omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adstricti, à juramento hujusmodi perpetuò absolventes, autoritate Apostolicâ firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero sibi tanquam Imperatori, vel Regi pareat, & intendat. Decernendo, quoslibet, qui ei deinceps velut Imperatori, vel Regi consilium, vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso factò excommunicationis sententiæ subiacere. Illi autem, ad quos Imperatoris spectat electio, eligant liberè successorem.

79. Ex qua proinde Decretali pro secundo ad intentum nostrum ita licet argumentari. Etenim ex ejus Canonica intra Concilium Lugdunense editæ sanctionis litterâ clarè constat, ejus fundamentum reduci in hoc fidei principium, quo credimus, Summum Pontificem Christi in terris agere vices, ipsique in persona Petri dictum esse: Quodcunque ligaveris, seu solveris super terram, erit ligatum, vel solutum in cælis. Quis verò negare audeat, sub isto quocunque, quod est in terris Morale, contineri actus morales publici quoque à Rege promanantis regimini; & dignitatis Regiæ ad hanc individuam personam, quæ ex æquitatis ratione faciendam applicabilitatem, ejusque in Rege Ecclesiæ sanctæ perseverantiam

Moralem? Sub illo adeo fidei principio, per eam sanctionem Synodalem expendebatur Imperatoris ex facinoribus suis indignitas. Cujus judiciaria proinde discussio, licet fuerit dependens à probationibus, quæ intra prudentiæ naturalis spheram non supergrederentur *moralem certitudinem*, attamen hoc Oecumenici Concilij, unâ & Summi Pontificis iudicium, per Spiritûs sancti gratiam ita depurabatur à *materiali*, falsitatis periculo obnoxia concreione, ut altior prudentiæ infusæ commensurata certitudo *practica* omnimodam falsitatem excluderet, utpote per Dei instinctum efformata, & cum illo fidei principio collata, sicque sub formâ *virtualiter* saltem syllogisticâ progredieretur ad concludendam sententiam, adversus Imperatorem *judicialiter* ferendam sub verâ lumini supernaturali innixâ consequentiâ Theologicâ.

80. His pro *tertio* suppositis, discutienda foret relatio, quâ Elliesius à pag. 552. Ludovici Imperatoris exauthorationem improbabat, sed certis de causis malo circa hoc Lectorem remittere ad ea, quæ Author *Regalis Sacerdotij* cit. lib. 1. §. 8. discussit. Quæ verò idem Elliesius à pag. 560. profert circa Bonifacij VIII. Extravagantem *Unam sanctam*. De *majoris*. & *obed.*, ea à nobis fufius expensa cernere licet in *present. Summarij* cap. 2. §. 4. n. 5. ac seq.

§. IV.

Quantum ad præsens institutum momenti sit ex Concilio Lateranensis, Constantinensis, & tandem Tridentini sanctionibus mox adducendis?

ARGUMENTUM I.

Petitum ex duplici Concilio Generali Lateranensi.

81. Auctor *Regalis Sacerdotij* cit. cap. 5. ita pergit argumentari, Concilium Generale Lateranense sub Alexandro III. cui plurimi Galli interfuerunt, Can. ult. decernit: *Relaxatos autem se noverint à debito fidelitatis, ac dominij, & totius obsequij, donec in tanta iniquitate permanserint (Domini temporales) quicumque illis aliquo pacto tenentur annexi.*

82. Alterum porrò Lateranense Concilium anno 1215. celebratum sic decernit Cap. 3. *Si verò Dominus temporalis requisitus, vel monitus ab Ecclesiâ, terram suam purgare neglexerit ab hæretica fœditate, per Metropolitanam, & ceteros provinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur, & si satis facere contempserit infra annum, significetur hoc Summo Pontifici, ut ex tunc ipse vasallos ab ejus fidelitate denuntiet absolutos, & terram exponat Catholicis occupandam, qui eam ex terminatis hæreticis, sine ulla contradictione possideant. &c.*

Exceptio Elliesij.

83. Nihil contra prius, sed posterius hęc relatum Lateranense Concilium excipit Elliesius.

sus. *Primò* nec Ecclesiam, nec Concilium Generale eam repræsentans, quidquàm habere juris in temporalia Regum Bonâ, nec de ijs statuere posse, quippe cum Regum potestas *immediatè* à Deo sit, nec adeo eam ijs auferre, aut aliquid juris alteri in eam tribuere posse, præter ipsummet Deum.

84. *Secundò*. Illum Canonem non fuisse ab Universalis Concilio Conciliariter, sed à solo Papa conditum, Nauclero, Platinâ, Jacobo Muldemptio, & Matthæo Parisiensi attestantibus, in eo Concilio multa consultata, sed pauca esse conclusa: ad stipulantibus ejusdem Synodi Canonibus 29. 33. 41. 42. 61. & 66. utpote qui universi Canones demonstrant, quod sint opus Innocentij III. partim in ipso Concilio, partim post Concilium, editum. Nec denique Canonem illum esse de dogmate, sed disciplina, neminem verò dubitare, quod Concilium etiam Generale errare possit in disciplina.

Refutatio istarum exceptionum.

85. *Primò* namque Elliesium, qui antehac in Rege Franciæ Childerico deponendo & subrogando Pipino, Statuum Regni auctoritatem intervenisse contendebat, convenio, qualiter sua *prima* hęc opposita exceptio conveniat cum illâ tam solenni assertionem suâ? Et quia Romano populo in Imperio Græcis adempto, & in Carolum Magnum translato primas attribuerat partes, rursus ipsum convenio, sciscitando, qualiter hoc assertum suum subsistat cum principio proximè tradito, quò nititur inferre ex hoc, quod Regum æque ac Imperatorum potestas sit *immediatè* à Deo, neminem, præter ipsummet Deum, posse eam potestatem illis auferre, aut aliquid juris alteri in eam tribuere? Sed hæc in anterioribus multum de jam discussa fuerunt, quomodo scilicet non tam Regia potestas in se ipsâ *formaliter*, quam *concretè*, prout est in hoc sanctæ Ecclesiæ subiacente supposito, quoad *publici etiam regiminis, moralisque in hac individua persona subsistentiæ moralitates*, subsit sanctæ Ecclesiæ tum virgæ coercitivæ, tum Pastoralis officij Oecumenicæ auctoritatis.

86. Pro *secundo*. Ipsa Concilij prætaçti Acta publica tom. 3. par. 2. edit. Colon. à pag. 682. relata, dum decreta sub ejusdem Concilij nomine exhibent, eo ipso probant, esse Conciliariter conclusa. Nec obstat, quod inter multa, quæ fuerunt consultata, non nisi pauca (ea utique, quæ *dicto loco* recensentur) fuerint conclusa: his namque Concilium suam quoque imperitijse auctoritatem, liquet ex præallegatis Canonibus; quippe cum in 29. dicatur: *De multa providentia fuisse in Concilio Lateranensi prohibitum.* Et in 33. jubeatur *observari mediocritas in Concilio Lateranensi definita.* Item in 41. asserat Pontifex: *se judicio Synodali deservire.* Rursus in 46. voluisse Lateranense Concilium immunitatè Ecclesiasticâ providere.

87. Tametsi porrò Canon in argumento *superius* exposito adductus, loquatur de disciplina: quia tamen hæc *substantialiter* subsistit ex
D d hõne-

honestate morum per ipsum fidei lumen nobis tradita, consequens est, si Concilium Generale in Ecclesiastica disciplina efformanda substantialem errorem committeret, hunc redundaturum esse contra dogmaticam quoque fidei veritatem; falsissimumque aded est, quod Elliesius pro indubitato supponit, nempe Concilium etiam Generale in disciplina Ecclesiastica errare posse.

88. His ita constitutis, pro tertio lubeat præadductam Concilij Lateranensis cit. cap. 3. De hereticis. latam constitutionem ad fidei principia reducere, disquirendo; An sacrosancta hæc Synodus Generalis eâ sanctione intenderit, præceptum aliquod imponere, præscribendo modum, quo Papa procedere deberet adversus Dominos temporales, hæreticorum fautores? Pro quo elucidando, sequens exhibetur dissertatio. Quandoquidem enim sacro illi Concilio notissimum fuerit fidei principium de Ecclesiæ Clavis cum indefinita super Quocunque, quod in terris est Morale, protensa ligandi & solvendi potestate, legitimo Petri Successori competente, ideo nefas foret, dicere, Patres Concilij non tam respectasse ad illam Papæ auctoritatem, quam ex Concilij propria auctoritate fecisse ipsi jurisdictionis suæ delegationem, decernendo, si Dominus temporalis ob hæreseos fautoriam excommunicatus, infra annum non satisfecerit, Summus Pontifex vasallos ab ejus fidelitate absolutos denuntiet, facto mandato, ut terra illius occupetur à Catholicis. Quare in vi hujus sanctionis dicendum est, Concilium illud Oecumenicum, ipso etiam Vicario Christi nomine, seu auctoritate fultum, unice intendisse, ut pro illo incorrigibilitatis casu excitaret Papæ Oecumenicum Pastoralis officium, cum ejus indefinita ligandi & solvendi potestate, ad eo modo, quo ibi præscribitur, procedendum adversus Dominum temporalem, de hæreseos fautoria convictum. Quare per hoc decretum, Pontificiæ auctoritatis excitatorium, redditur manifestum, quod Concilium illud Oecumenicum agnoverit, & sanxerit, tum suam, tum etiam Papæ auctoritatem protendi super Dominos temporales, eosque supremos, nec non super eorum dominia temporalia, ac territorialia, seu Regia, quâ moralitatis ratione, Regni calorum claves respiciente, supervestita, ita ut in vi hujus auctoritatis suæ, Concilio ita decernente, conveniat Papæ, facere mandatum, de terris illis per alios occupandis.

89. Et hinc rursus patet, quàm inconveniens, in ipsum Regem suum redundans, sit Elliesij cavillatio, dum ait, injustam fuisse Ditionis ad Raymundum Comitem Tolosanum spectantis, ex causa hæreseos, cui iste favebat, à Concilio Lugdunensi decretam translationem in Comitem Montisfortis ex profligatâ Albigenis hæresi, singulari præmio dignum, interveniente licet ipsius etiam Regis Franciæ beneplacito, & auctoritate. Quæ injustitia, erga prædictum Concilium, una & Franciæ Regem exprobat, nullatenus sustineri ex hoc potest, quod sanctus Ludovicus postmodum eum Comitatum sup. dicto, ac supremo Domino aper-

tum denuo restituerit Comiti Tolosano, quando ejus filia Alphonso fratri Comiti Pictaviensi eâ lege, velut is Author dicit, in matrimonium data fuit, ut, si absque filijs ex fratre moreretur, Tolosanus Tractus esset Regum Franciæ. Sic sic aded in apertum prodit debitæ observantiæ in Elliesio fati detestabilis defectus, dum, ut argumenta suæ Thesi adversantia elidat, in proprium quoque Regem, ac Generale Concilium tam turpiter invehitur.

ARGUMENTUM II.

Ex Concilij Constantiensis decretis petitum.

Quatuor ad Ecclesiasticæ supra Reges auctoritatis probationem, perquam accomodata exempla trahi possunt ex dicti Concilij, ab ipso etiam Elliesio relatis decretis. Primum desumitur ex Sessione vigesima, ubi Fridericus Austria Dux sub anathematis, sacrilegij, & privationis omnium bonorum feudaliū, quæ ab Ecclesia, seu Imperio obtinet, & inhabilitationis ad feuda, & officia, beneficiâque usque ad secundam generationem, nec non honoris & fame, atque communionis in consilijs Principum, penis requirebatur ad restitutionem jurium, & Bonorum Episcopatus Tridentini à se, alijsque occupatorum.

Secundum decretum habetur in Sessione 39. ubi ad præcavendum metum, aut impressionem, quæ Papæ Electoribus sortassis esset inferenda, cavetur, ut, cujusunque status, gradus, aut etiam Imperialis, Regalis &c. præfulgeat dignitate, illas penas ipso facto incurrat, quæ continentur in constitutione Bonifacij VIII. incipientes Felices. Ubi privatio Bonorum, tanquam poena statuitur.

Tertium decretum extat in Sess. 17. Ubi Concilium panam excommunicationis, & depositionis statuit in eos, qui impedirent Sigismundum Romanorum Regem proficiscentem ad Regem Arragoniæ pro pace Ecclesiæ.

Quartum decretum desumitur ex Sessione 14. Ubi in eos, qui Concilium turbaverint, statuitur; Ut sint perpetuò infames, omnique dignitate, statu, honore, officio, & beneficio, Ecclesiasticis & secularibus, etiam Imperialis, Regalis &c. dignitatis existant, ipso iure sint privati.

Exceptio Elliesij.

Hic Author præf. pag. 577. excipit primò. In præallegato primo decreto esse sermonem de feudis, quæ Fridericus ab Ecclesia & Imperio obtinebat: esse verò Ecclesiæ, non quæ Ecclesiæ, sed quæ Domino directo, potestatem privandi feudis, eorumque Bonis; quoad Bona autem, quæ Fridericus ab Imperio in feudum possidebat, Concilij sententiam fuisse tantum directivam, ipsius etiam Imperatoris confirmationis adhuc indigam.

Secundò. Constitutionem Bonifacij VIII. in secundo decreto adductam in eos, quorum Regna, vel Imperia ab Ecclesia non pendent, unice statuere penam excommunicationis

cos

eos verò, qui Ecclesiæ Feudatarij sunt, solis Bonis privati.

Tertio. Concilium in tertio decreto non loqui de Regibus, sed de privatis, aut Principibus quibuldam, qui se Sigismundi profectio- ni & iurati opponerent. Neque depositionis, sed excommunicationis duntaxat sententiam proferre, addendo tantummodò, ut ulterius omni honore, & dignitate, officio, & beneficio, Ecclesiastico, vel sæculari sint ipso jure privati: sub quibus verbis nomine beneficij sæcularis, non esse intelligendum aliud, quam quoddam Ecclesiæ deberetur, & uti feudum ab ea teneretur.

96. Quarto. Verba quarti decreti, lati in eos, qui Concilium turbaverint, esse tantum comminatoria, nec ullum sortiri effectum, nisi forte ex consensu Principum, vel ultionæ subjectionis. Addit tandem Elliesius, hæc omnia, uti etiam Concilij Basileensis Sess. 39. & 40. decreta similia esse perperam facta, eotempore, quo vulgaris inoleverat opinio, Ecclesiam habere aliquid potestatis in Reges, neque Concilia allata quæstionem istam ex professo definivisse, quippe quam haud examinaverant, sed loqui, uti tunc loqui solebant Ecclesiastici. Quare non posse ea decreta pro definitionibus Conciliariter factis haberi.

Refutatio istarum exceptionum.

97. PRIMò. Ipsamet Decreti primi verba manifestè confutant primam Elliesij exceptionem, cum Fridericus Austriæ Dux, nisi restituat jura, & Bona Tridentinæ Ecclesiæ, privetur etiam feudis Imperij, nec non jure communionis in consilijs Principum, quæ uti temporalia jura sunt, non equidem quæ talia, sed quæ moralitate in Regnum calorum seu ordinabili, seu deordinabili, supervestita, spiritualitatis subeant rationem, ipsomet etiam Elliesio alibi fateri compulso, ut sic subesse authoritati Clavium Ecclesiasticarum, prout in anterioribus ostensum fuit. Unde is Author hic etiam compellitur fateri, Concilij potestatem erga illa jura temporalia fuisse directivam. Sed quid ni, coercitivam quoque agnoscat, dum in vi directivæ ejusmodi potestatis, Fridericus Austriæ Dux transgrediendo decretum ejusmodi, contrahe- ret talem moralitatis à Regni calorum ordine descendentis reatum, ut ex hoc per apertum Christi mandatum Matthæi 18. Ecclesiæ sanctæ factum, hujus virgæ quoque coercitivæ subjaceret?

98. Secundò. Mi Elliesi, dum circa secundum Concilij Constantiensis (constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit: Felix) innovantis, decretum fateris, ibi decerni penas quoque Civiles, puta inhabilitatis ad succedendum, ad testandum &c. Nunquid convinceris, jam profiteri, civiles quoque, penas, atque adeo temporalia Christianorum (quid ni & Regum) jura, in quantum præferunt moralitatem, Ecclesiæ clavibus esse subiecta.

99. Tertio. Elliesius erroris manifestè convincitur, dum negat. Concilij Constantiensis Sess. 17. editum, & tertio loco ab ipso reproductum, decretum complecti Reges, contrarium namque aperte docet ejus littera, taliter sonans: *Ut quicumque, cujuscunque Status, etiam si Regalis*

&c. qui Sigismundum Imperatorem impederint &c. omni etiam honore, dignitate, officio, beneficio Ecclesiastico & sæculari sit ipso facto privatus.

Quarto. Dum Elliesius præterdit, verba Concilij in Sess. 14. decreto, quatenus inducunt Regalis quoque dignitatis privationem, esse duntaxat comminatoria, num fas ipsi erat, Synodo isti impingere, ac si in comminatione poenarum, potestatis suæ spheram transgressa fuisset, vel serio non egisset, citra etiam veritatem efficaciam à se intentatæ, utpote importantis privationem ipso Jure incurrendam? Hæc profectò plùs, quam ignominiosa sunt erga sacra Concilia, uti etiam istud, quod sine subnectit, ac si ejusmodi sacrosanctæ Synodi nixæ fuissent vulgari duntaxat opinione de Ecclesiæ in Reges potestate, absque ullà rei hujus maturâ examinatione.

Quidni igitur pro quinto sit è contrariò dicendum, Patres in Concilij Generalibus congregatos, sciencio præadducta decreta, attentos fuisse ad potestatis Oecumenicæ sibi Divinitus concessæ authoritatem? Sicuti ergo decreta illa effectivè profuixerunt ex ista authoritate Oecumenicâ, sic eorum resolutio in actu exercito ac virtualiter reducenda est, imò sub prima sua constitutione fuit reducta in fidei principium, quo Concilij Oecumenici authoritas habetur Divinitus constituta. Etsi verò ex Christi Domini Matthæi 18. exaratis verbis constat, Oecumenici Concilij characterem proprium (ex ejus nempe respectu Christus promisit se in Synodi medio futurum) subsistere ex Christi nomine utique Vicario, ejusque adeo in terris relicta Petro, ac ipsius Successori collata Vicariâ authoritate: Hunc tamen characterem ex Martini V. Conciliaria decreta approbantis authoritate, accessisse Concilio Constantiensi, patet ex ejus sine. Quid ni ergo dixerimus, præallegatorum decretorum resolutiones, quæ in fidei principium reducibiles, imò sub ipsa primâ sui constitutione, atque Papæ postmodum secutâ approbatione, reductas in authoritatem Divinitus constitutam, ac fide Divinâ creditam, ex tunc integram obtinuisse Conciliarium sanctionum firmitatem prorsus certam, ac immobilem, quoad authoritatem Ecclesiasticam (ceu decretorum illorum principium) in actu exercito, ac virtualiter ipsdem communicatam?

Hinc pro sexto lubeat concludere, hunc in modum argumentando. Nempe præallegatorum Generalium Conciliorum decreta, sive reducuntur in primum illud fidei principium, quo Ecclesiasticarum Clavium super quoscunque Christiano characterem insignitos, & super quoscunque in terris Morali protensarum spheræ definitur: sive sanctiones illæ reducuntur in prudentialis à Spiritu sancto, Concilij Oecumenici assistente inspirati dictaminis supernaturalis, quali secundarium principium, sub utraque ista reductione sit resolutio in lumen aliquod Divinum, cujus, & hinc derivatæ conclusionis, seu sanctionis certitudo, longè major est naturali, seu physica, seu metaphysicâ certitudine, ad Theologicæ adeo certitudinis sublimitatem sublevanda.